

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznike.
Inserati: do 30 petih vrst á 2 D, do 100 vrst á 2 D 50 p, večji inserati petih vrst 4 D; notice, poslano, izjave, reklame, preklic beseda 1 D; Popust po dogovoru. — Inseratni davek posebej.
 Vprašanjem glede inseratov naj se priloži znamka za odgovor.
Upravišтво „Slov. Naroda“ in „Narodna tiskarna“ Knaflcova ulica št. 5, pritrilčno. — Telefon št. 304.

Uredništvo „Slov. Naroda“ Knaflcova ulica št. 5, I. nadstropje
Telefon št. 34.
Dopise sprejema le podpisane in zadoščaj frankovane.
Rekopisov se ne vrača.
Posamezne številke:
 v Jugoslaviji od 4—6 str. po D. 1'50, 8 in več
 2 D. V inozemstvu 4—6 str. 2 D., 8 in več po 3 D.
 Poština plačana v gotovini.

„Slovenski Narod“ velja:		V Jugoslaviji		V inozemstvu
		v Ljubljani	po pošti	
12 mesecev	120,—	Din 240,—	Din 240,—	Din 360,—
6 mesecev	60,—	120,—	120,—	180,—
3 mesecev	30,—	60,—	60,—	90,—
1 mesec	10,—	20,—	20,—	30,—

Pri morebitnem povišanju se ima daljša naročilna doplačati.
 Novi naročniki naj pošljejo v prvi naročilni vedno 100 p po nakazilu.
 Na samo pisarna naročila brez poslatve denarja se ne moremo ozišiti.

Vlada „narodnega sporazuma“.

Dobrih deset dni je poteklo, odkar se je instalirala v Beogradu Davidovičeva vlada. Rok je kratek, toda nova vlada je v teh desetih dnevih storila toliko in govorila toliko, da ji že danes lahko pogledamo v oči in da jo ocenimo po tisti njeni normi, ki jo je proglašala v opoziciji kot vrhovno vodiljo vsega našega notranjega življenja.

Ta vrhovna vodilja naj bi bila ideja „narodnega sporazuma“. Mi smo v zadnjem letu opetovano razpravljali o ti ideji in smo ugotovili, da predstavlja popolnoma neresen pojem o notranjem političnem življenju naše države. Ideja narodnega sporazuma se je pri nas konsumirala v tistem velikem pokretu pred svetovno vojno, med to vojno in tik ob prevratu, ko so vsi deli Jugoslavije in vsa plemena zahtevala ujednjenje ter močno, enotno urejeno svobodo. Vse kar je bilo pozneje, je treba razumeti pod vidikom strankarskega bojevanja. Še celo Radičev program seljaškega republikanizma ni nacionalističen, marveč v bistvu socialen in agraren, toda za ta program zahteva Radič absolutno zaokroženo in ločeno državno ozemlje. SLS pa se je oklenila avtonomizma, ker je hotela zaščititi svoje strankarske postojanke v Sloveniji ter osigurati stalnost in trajnost v slovenskem narodu klerikalni politiki, to je vladi cerkvenih posvetnih in duševnih interesov.

Proti tem razornim strankam se je v vsi Jugoslaviji pojavil pokret močnega edinstva. Bodimo en narod, živimo v slogi, delajmo skupno na razvitju kulture in gospodarstva, kakor velevali moderni principi organizacije v kulturi in gospodarstvu.

Danes imamo v Jugoslaviji stranke, za katerimi stoji sigurno večina jugoslovenskega naroda in ki zagovarjajo nacionalizem ter patriotizem, državno in narodno edinstvo ter integralno moč nove države brez vsakega federalističnega ali avtonomističnega cepljenja.

Proti tem strankam so nastopili neki srbijanski malkontenti ter arivist, ki so pograbili sugestivno besedo o „narodnem sporazumu“ ter začeli govoriti o potrebi sodelovanja s federalističnimi strankami Jugoslavije samo zato, da se sami dokopujejo do vlade ter da nato lahko izvedejo svoje čisto osebne aspiracije. Druge vsebine ne morejo imeti politiki Davidovičeve stranke, ker je ta stranka v trenutku, ko se je začela odmikati od narodnega in državnega edinstva, izgubila vsak kompas ter je pri-

pravljena na licitacijo narodnega in državnega edinstva, te naše največje svetlinje ter garancije srečne bodočnosti celokupnega jugoslovenskega naroda.

S čisto navadnim trikom „večine v parlamentu“ so se polastili države in vse naše eksistence ter nam ogrožajo vse, kar je v Jugoslaviji idealnega. Na kocki je vsa naša bodočnost. Z velikanskimi žrtvami in trudi se je organiziral jugoslovenski državni aparat in se je razdelilo državi in narodu zvesto uradništvo tako, da se je tudi na tem terenu vzpostavilo državno in narodno edinstvo. Sedanja vlada pa je, kljub prisegi na Vidovdanske ustave, začela sprovajati administrativno ukazno politiko, koje tendence gre za tem, da se nacionalno uradništvo v Jugoslaviji zatre in mesto njega postavi uradništvo s plemenskimi vidiki. Jugoslavija naj se že pod sedanjo vlado in v najkrajšem času federalizira administrativno. To bodo zahtevale vse separatistične parlamentarne skupine od sedanje vlade, in sicer kot koncesije za podporo in za utrditve „večine v parlamentu“, na katero se bo morala nova vlada v vsakem trenutku sklicevati.

To je prva etapa. Druga etapa je še mnogo važnejša značaja. Obstoja možnost, da bo še nadalje ostala fronta proti NRS in proti SDS, in sicer bo ta fronta šla od g. Radiča do g. Korošca, ki sta na tem interesirana, življenjsko interesirana, da razpadejo stranke edinstva in moči ter kulturnega napredka jugoslovenskega naroda brez razlike plemena in vere in da si s tem zagurata definitivno parcelacijo ter federalizacijo Jugoslavije. Ta dva politika zahtevata za svoje stranke samostalne države, dočim gre ostalim članom sedanje vlade zato, da se na event. razvalinah velikih državotvornih in državnemu edinstvu zvestih strank povzpnejo do moči in veličine.

Ta špekulacija na razpad, odnosno na nazadovanje teh strank ter na definitivno manjšino v jugoslovenskem narodu je bistvo državne situacije, v kateri se nahajamo danes! Da se prepreči ta špekulacija in da se pod pritiskom splošne nezadovoljnosti nad federalistično politiko izvedejo nove volitve za državotvorno večino jugoslovenskega naroda, to je pomenila zahteva prejšnje vlade, ki je bila v tako eminentnem interesu države, narodnega in državnega edinstva. Danes so stranke državnega in narodnega edinstva, ustavnosti ter dinastičnosti potisnjene

„Vlada, ki ne sme priznati, da smo en narod!“

Burna seja Narodne skupščine. — Poslanec Wilder karakterizira Radičevce. — Poslanec Grisogono kaže vlado v pravi luči.

— Beograd, 7. avgusta. (Izv.) Za današnje skupščinsko sejo ni vladalo nič manjše zanimanje nego za včerajšnje. Vse galerije in diplomatske lože so bile nabito polne. Ob 9.15 je pričel skupščinski zvonec klicati poslance v dvorano, ki so takoj pričeli prihajati iz vseh poslaniških skupin. Predsednik narodne skupščine g. Ljuba Jovanović je ob 9.25 otvoril drugi sestanek izrednega zasedanja. Po preteku petih minut so bili že vsi poslanci v skupščinski dvorani. Z radikalnimi poslanci je prišel tudi šef njihove stranke g. Nikola Pašić in zavzel mesto v centru med svojimi poslanci. Prišlo se je v relativni tišini in miru čitanje zapisnika zadnje skupščinske seje in izvršile so se razne ostale formalnosti. Nato so se čitali razni predlogi vlade, prošnje, pritožbe in podobno. Ko je pričel sekretar čitati zahteve ministra pravde, da se izroče nekateri poslanci sodišču, so se začeli ostri protesti iz vrst radikalov in samostojnih demokratov proti g. dr. Hrasnici. Imenovani poslanci so klicali, da ne bodo dopustili, da bi bil minister pravde mož, ki je za avstrijske okupacije občasni Srbe.

Minister pravde je prečital zahtevo, da se predajo sodišču sledeči poslanci: Radič radi delika po § 87 k. z., Vladimir Pušenkaj (§ 103 k. z.), Radič in Vandeckar (§ 91 b. k. z.), Stefan Kraft (§ 101 in § 103 k. z.) V tem se je že pričela splošna burja in protesti. Dosedaj mirna skupščinska dvorana se je spremenila v buren vihar. Pričela so se očitavanja od strani radikalnih poslancev gg. Krste

Majkiča, dr. Grgina, Stevo Kobasice i. dr. V tem momentu so opustili svoje mirno obnašanje tudi Radičevci in pričeli kričati proti opoziciji. Za tem je predsednik skupščine prečital vprašanje poslanca Večeslava Wilderja glede dejstva, da se klub HRSS naziva „hrvatsko narodno zastopstvo“. Gosp. Wilder vprašuje g. Ljuba Jovanoviča v tem pismu, je-li on za to, da se imenovana frakcija narodne skupščine naziva hrvatsko narodno zastopstvo in odgovarja li to določilom naše državne ustave, po kateri ne more biti razen te skupščine nobenega drugega parlamentarnega telesa. Predsednik skupščine g. Ljuba Jovanović, ki je to vprašanje osebnostno prečital v največji tišini, je odgovoril, da se je njemu kot predsedniku skupina narodnih poslancev HRSS prijavila redno kakor ostali poslanci in se konstituirala v klub. Za izvenskupščinske stvari HRSS da — on ni dolžan se zanimati. G. Wilder je pričel replicirati na odgovor predsednika. Toda nastal je velik nemir s strani Radičevcev, ki so kričali in hoteli preprečiti, da bi govoril g. Wilder. Kljub splošnemu viharju se je posrečilo govoriti g. Wilderju, ki je poudarjal, da zahteva, o kateri govori v svojem vprašanju na predsednika skupščine, ni tako malenkostna, da bi se smelo iti preko nje. G. Wilderju je uspelo, da ga je v nadaljnjem poslušala vsa skupščina. Kajoč Radičevce pravi, da uporabljajo Radičevci v svojih sklepih naziv „hrvatsko narodno zastopstvo“, smatrajoč se za hrvatski državni zbor. Začuli so se gromoglasni protesti

v stran. V Beogradu vidimo, kako se radujejo naše manjšine nad tem dejstvom, kako skačejo od veselja federalisti in kako se g. Radiču podpisuje potnica v Jugoslavijo, da tukaj izvede ta nesrečni tribun in zapeljivalec hrvatskega naroda svoje definitivne načrte.

Ideja „narodnega sporazuma“ je bila in ostane fraza, pod katero se je skril boj za federalizem v Jugoslaviji, boj proti državotvornim strankam, boj za zmago Stjepana Radiča in njegovega klerikalnega trabanta Antona Korošca v Sloveniji.

Pod krinko ideje „narodnega sporazuma“ se bodo žrtvovali ali se bodo vsaj poizkušali žrtvovati naši najvse-

tejši ideali. Sedanja vlada je vlada brezprogramnosti ter havariranja naše državne stavbe.

Kljub temu verujemo v zdrave instinkte našega naroda ter v politično spretnost državnih strank, da bodo znale popraviti državni tir, ki ga je poskodovala nesposobnost in nepijeteta do velikih tradicij našega naroda ter osebna nezadovoljnost, ter da bodo znale privedi državo na zdravo podlago programatičnega ter poštenega političnega boja.

S sedanjo vlado bo padla fraza o „narodnem sporazumu“ in se bo rodila velika doba državnega edinstva in nacionalne bodočnosti.

na račun Radičevcev od strani radikalnih in samostojnodemokratskih poslancev, ki so klicali: »Oho, oho! G. Wilder ugotavlja na podlagi pisanja samega Radičevega lista »Slobodni dom«, da se smatrajo Radičevci kot hrvatsko narodno zastopstvo za popolnoma enakopravno vsakemu parlamentu. To je tudi njihov sklep. Radičevci, ki so bili tako razkrinkani v svoji separatistični barvi, niso mogli ničesar ugovarjati. Kljub temu pa je nastal v skupščini ponovno nemir, ki pa ni ovrnil g. Wilderja, da ne bi nadaljeval svojega patriotičnega govora, naglašajoč: Mi imamo parlament v parlamentu, kar je tem žalostnejše, ker je ta stranka — pokaže na Radičevce — danes v sestavi vladne večine.

Gospod Wilder se je obrnil proti Radičevcem in jih vprašal: »Vztrajate li na svojem stališču, da je vaše hrvatsko zastopstvo hrvatski državni zbor in da je ravnopraven vsakemu parlamentu?« Gospod Wilder zahteva, da se Radičevci o tem takoj jasno izjavijo. Sicer pa poziva predsednika narodne skupščine in (Dalje na drugi strani.)

Borzna poročila.

ZAGREBSKA BORZA.

Dne 7. avgusta. Sprejeto 06 13.
 Devize: Curih 15.35—15.45, London 363.00—366.00, Praga 239.50—242.50, Pariz 445.00—450.00, Newyork 80.88—81.88, Milan 357.50—360.50, Dunaj 0.1138—0.1158, — Valute: dolar 79.875—80.875, lira 356.50—359.50.

Efekt: 7% invest. posoj. 1921 64.50—65.50, 2 1/2% drž. renta za ratnu štetu 118—119, Ljubljanska kredita 220, Centralna banka 33—34, Hrv. eksprompna banka 123—124, Kreditna banka, Zgb. 123—125, Hipo. tekarna banka 62—64, Jugobanka 109—112, Prastediona 915, Slavenska banka 108—110, Eksploatacija 110—112.50, Drava d. d., Osl. jek 350, Sečerana, 1000—1010, Isis d. d. 81—83, Ničar 84—86, Gutman 790—795, Sla. veks 275—280, Slavonija 91—93, Strojne tov. 150, Trboveljska 480, Vevče 120—125.

INOZEMSKA BORZA.

— Curih, 7. avgusta. Današnja borza: Beograd 6.45, Praga 15.65, Newyork 530.50, London 23.66, Pariz 28.99, Milan 23.40, Berlin 1.265, Dunaj 0.00075.

— Trst, 7. avgusta. Predborza: Beograd 27.85—27.90, London 101.20—101.30, Pariz 123.50—124, Curih 428—429, Newyork 22.65—22.72, Praga 66.75—66.775.

— Dunaj, 6. avgusta. Devize: Beograd 865—872, London 317—318.000, Milan 3134—3146, Newyork 70.935—71.185, Pariz 3917—3993, Praga 2101—2111, Curih 13.385—13.435, Valute: dolar 70.460—70.860, dinar 865—871, lira 3140—3160, češka krona 2090—2106.

Vladimir Levstik:

Markiz de Morillac.

Markiz de Morillac prav za prav Francoz; uradno se piše Milan Beléga — vsem znani Beléga, ki opravlja v svojem gradianskem življenju koristni posel poštnege preglednika. Ker pa je vrli preglednik izven službe vnet »morillec« — v Zagrebu bi mu rekli »gnjavator« — smo mu že davno napravili iz sporta ime: in ker smo v Ljubljani veliki frankofili, se je ljubljansko-jugoslovenski Morillac pri neki, ne vem več kateri priliki izpremenil v Parizana Morillaca, ki je postal kasneje v priznanje izrednih zaslug na tem polju markiz.

Da naš prijatelj ni baš markiz de Morillac, bi bil povsem neopasna oseba. Težko si je misliti dobrodušnejšega človeka, vsaj med nesrečniki, ki gulijo hlače v odljudnih brlogih poštnege urada. Ustrežljiv je, vesten in marljiv ter dober, če preveč prizanesljiv soprog in skrben oče dveh zalih otročičkov, akoravno se govori, da sta njegova samo v mejah Justinijanove opredelbe... Napake ima edino tri: pretiran zmisel za red, ki se je razvil v državni službi do uprav fantastične popolnosti, zbiralsko strast, ki se iz nedostatka dragocenejših predmetov zadovoljuje z vsakojako brezpo-

membno šaro, in — zakonito dete prvih dveh — čudaško radovednost, izražajočo se v najnezmislnejših in najneznosnejših vprašanjih. Le-ta mu je tudi nakopala blagodneče ime in plemiški stan.

Hiša, kjer živi Morillac — odkar smo ga pomarkizili, se imenuje »dvorec«, razkazuje svoje trezno, a prikupno meščansko procelje v staroslavni Zvezdi. Veje košatih dreves jo ščegečejo po zaprtih oknih, kakor bi drezalo vse polno zelenih prstov zaspanko v pobešene trepalnice. Ako se vzpneš v prvo nadstropje in odpreš prva vrata na desni, se najdeš v markizovem kabinetu. Pohištvo je vsakdanje, bolj siromašno ko narobe; zato se pa skrivaajo stene za visokimi, dostropnimi policami. Na teh policah najdeš vse ugičalične škatlice, kar jih je izpraznil markiz v svojem življenju, in vsaka ima prilepljen listek z datumom, kdaj je prišla v »muzej«; po spodnjih predalih so urejeni v večjih škatlah vsi ogorki viržink in cigarete, vsa stara pisma, vse številke »Slovenskega Naroda« in ceniki vseh mogočih trvdik od predpotopne do najnovejše dobe. Zakaj Morillac je očitno uverjen, da zadobi sleherna stvar šele tedaj polni pomen in resnično upravičenost, ko ji odkaze v svoji zbirki opredeljeno in oštevilčeno mesto. Dober uradnik, kaj hočete!

Kakor zbira predmete, tako zbira dejstva. Ako ti jame iznenada trpiti z vprašanji, kje si včeraj bil, po kateri poti si šel v gostilno, za katero mizo si sedel, kakšna devotka ti je stregla, koliko vina si popil, koliko klobas pojedel in kod si naposled meril cesto proti domu — ne misli, da dela to kar tako iz dolgega časa. V njegovi radovednosti je tako rekoč metoda, je prirojen sistem, kateremu se morejo smejeti samo budala; Morillac je prenesel strogi red uradnega obratovanja v vse pangoze svojega življenja.

Reči pa je treba, da v pošarstvu nikakor ne vidi ideala. Njegov vzor je reke v sredji med koncem in sodnijo. Vsak ogorek vsako škatlico in vsak srajčni gumb ima zapomnjen v »inventarju«, vsako pismo, vsak račun in vsak časopis, ki mu dojde, je zabeležen v »vložnem zapisniku«, ki ga izkoplje izmed papirjev na svoji pisalni mizi gotovo po stokrat na dan; in česar ni moči spraviti v vložni zapisnik, o tistem naredi »protokole«. Poslušaj in mori te s svinčnikom v roki, neprestano čečkaje v svojo beležnico. Ako ga posetiš, protokolira med razgovorom vse tvoje količkej važne »izjave«; vse, od preprirov s črevliarjem in perico pa do nemnogoštevilnih rokov, v katere ga zapeljujejo tovariši, pride v protokol — menda celo zakonski objemi, sodeč po neizmerni opreznosti, s ka-

tero skriva tiste bukve pred nepoklicanimi očmi. Prepriži z boljšo polovtco so mu pravcate zaslišbe...

Da, v našem dičnem markizu de Morillacu se je razvil birokratizem do svetništva in do življenjske filozofije. Večkrat sem slišal, da se pesniki »osvobajajo« s tem, da opišejo in opojejo vse, kar jim vznemirja srce. Morillac se osvobaja tako, da vknjižuje in protokolira. Obrednik birokratstva je nemu blagovest, ki ga spravlja s svetom; le nji se ima zahvaliti, da je krepko prenesel več težkih udarcev usode. Tako na primer — a ne smemo se pre nagliti!

Morillacu je zdaj menda štirideset let; zadnjih pet je prebil v jarmu svetega zakona. Soproga tega dolgega, tenkonoznega trebušnika z obupno štrlečimi brki in veličastno plešo na vrhu glave je ženšče tako zalega telesa in tako nestanovitnega značaja kakor le kje kako nežno bitje pod solncem. Ker se markiz v svoji mnogostranski zaposlenosti ni utegnil dovolj ukvarjati z njo, je jela prav kmalu metati oči po drugih. Brezskrbno je hodila s prijateljicami in prijatelji na veselice in sestanke, dočim jo je imel on za vzor zakonske čednosti in zvestobe. Nič hudega sluteti, je občudoval gospodinjski talent in štedljivost svoje družice, ki mu je ob pičli uradniški plači priprav-

ljala okusna kosila, zraven pa še nabavljala nove klobuke, svilene nogavice, lepo perilo in druge take poceni stvari.

Med ljubčki gospe markize je igral važno vlogo mladi in elegantni slikar Drago Fran, zal in zabaven fant, ki je veliko pripomogel k njeni izpopolnitvi v postranskem poklicu. Kar nekam zaljubljen se je vanjo, čeprav je sicer vetrnjak; ker pa ni mogel utrpeti ne preveč denarja ne Bog zna koliko časa, je vrgla za njegovim hrbtom še nekemu bančnemu ravnatelju dva, tri ognjenvite poglede, ki niso bili zaman. Umetnik je kmalu utipal roge in se je sklenil maščevati. Zlorabil je niene poslednje posete v to, da jo je naslikal kar moč lep in podoben, ležečo na divanu, z obrazom obrnjenim v zid in seveda brez najmanjšega sledu o navlaki, s katero nespametne ženske tako brez potrebe kvirajo prirodno mičnost Evinega kostuma. Pri tem delu si je skrbno zapomnil lego rjavkaste znamenja, ki je krasilo prelepo breskovo polt gospe markize dokaj globoko na spodnjem koncu hrbta. Ko je bila slika gotova, je iznenadil nezvesto ljubico z ogorčenim nastopom, sprl se z njo, posodil ji še tristo dinarjev in jo odsvolil. Nato je brez oklevanja dodal sliki izdajalsko znamenje ter jo poslal v razstavo.

(Konec prihodnj.)

vlado, da izjavita, ali je to v skladu s členom 74. ustave. Kajti v današnji kraljevini SHS, pravi g. Wilder, ni drugega parlamenta, razen takšnega narodne skupščine. Govor g. Wilderja je bil burno pozdravljen s viharjem ploskanjem radikalov in samostojnih demokratov. V tem je nastal zopet v skupščini velik nemir v medsebojnem prerekanju radičevcev in radikalov ter samostojnih demokratov. Ta burja je trajala dobrih pet minut, predno se je moglo preiti na dnevni red. Pred prehodom na dnevni red je bila prečitana interpelacija gosp. Kumanudija na ministra financ o sklepanju posojila v Angliji, interpelacija g. Dimitrijeviča na ministra notranjih del o zabrani političnih zborovanj od strani političnih organov, prečitala se je resolucija z zborovanja vpokojencev v Celju o reševanju vprašanja vpokojencev, dalje resolucija, ki je bila sprejeta na sestanku SLS in ki govori o razmerah v slovenskih bolnicah, končno protest zagrebških novinarske sekcije proti ustavitvi »Primorskega lista«.

Predsedniku skupščine g. Ljubi Jovanoviću je komaj uspelo, da je umiril poslance, na kar je prešla skupščina na dnevni red: pretres vladne deklaracije.

G. Ljuba Jovanović je podelil besedo kot prvemu g. Grisogonu, ki je imel v imenu kluba samostojnih demokratičnih poslancev velik patrijotičen govor. Ko je nastopal v svojem govoru za edinstveno državo kraljevine SHS, je izrazil med radičevci veliko ogorčenje in proteste. Kakor pred vojno, poudarja govornik, tako imamo tudi danes samo dve ideji, idejo edinstva in idejo separatizma. Naša država se ni ustvarila na osnovi plemenitih dokumentov, ampak ustvarjena je bila onega dne, ko je propadlo habsburško cesarstvo, ko je ves naš narod začutil veliko avtoriteto sedanjega regenta, sedanjega našega kralja Aleksandra I. (Vse kliče: Živio kralj Aleksander! Radičevci molče.) Naša država je bila ustvarjena onega dne, ko je prodrl v zadnji vasi Hrvatske in Slavonije prepričanje, da imamo svojo domovino kot organizirano celoto.

V nadaljnjem se je g. Grisogono v svojem govoru dotaknil vprašanj našega nacionalnega in državnega življenja in vprašanj naše notranje politike v zvezi s sestavo nove vlade. Njegova kritika vladne deklaracije in vladne politike je bila neobičajno jaka. Izjavila je burno ploskanje in odobravanje v vrstah opozicije, z druge strani pa proteste klerikalcev in radičevcev. Kritiko joč vlado, ki je prišla do oblasti, poudarja, da je bil storjen s tem opasen političen preokret za našo državo in bodočnost naroda. Do oblasti so se po-

vzpeli anacionalni elementi, ki so ne razpoložljivi za našo državo. Baš ob desetletnici vojne napovedi, ko se je uničevala srbska domovina, je pred par dnevi streljal vodja radičevcev na srezkega poglavarja v Metkoviću. To je torej tisti zakon, katerega namerava vlada provesti. V južni Srbiji vlada danes dejansko minister za južno Srbijo, Ferat beg Draga. Narod se v južni Srbiji vprašuje, ali je mogoče, da ministruje po našem nacionalnem kumanovem v tamošnjih krajih Ferat beg Draga. V tem nastane prepir med radikali, zemljoradniki in radičevci. Skoraj je prišlo do dejanskega spopada med radikalom Krsto Majkićem in zemljoradnikom Kokanovićem. Gosp. Grisogono govori o kapitulaciji vlade pred Radičevci in citira posamezne članke iz »Slobodnega doma«, ki ga naziva službenim organom sedanjega vlade, ki povzdiguje tretjo internacionalo in sovjetsko Rusijo, a napada Srbijo. Današnja vlada ne kaže nobenega namena voditi borbo proti korupciji in proti aferam, ker je baš vlada g. Davidoviča postavila na ministrske stole one ljudi, ki jih je g. Davidović svojčas osebno obtoževal afer. (Pri tem misli na g. dr. Korošca!) Od te jake kritike, polne državne in nacionalne misli, preide govornik g. Grisogono na kritiko vladne deklaracije. O njej pravi, da je polna fraz in besedičenja brez vsebine. O velikih notranjih vprašanjih naše države, da ni v njej niti besede. V deklaraciji, da ni niti besede o tem, smo li eden narod ali trije narodi. (Burno ploskanje). V skupščini se pojavi ponovno kričanje semintja in splošen nemir. Govornik nadaljuje: Prvič, gospoda moja, od narodnega osvobodjenja in ujedinjenja smo dobili vlado, ki ne sme priznati, da smo en narod. (Odobrovanje in ploskanje.)

V deklaraciji se nikjer ne omenja vidovdanska ustava. Narod se vprašuje, kako je mogoče, da je na čelu najvišje prosvetne ustanove, prosvetnega ministrstva, mož, ki trdi s svojimi pristaši, da smo trije narodi, ki napada Sokolstvo in hoče sokolsko idejo vreči iz šole. To je treba poudariti, ker je zaradi tega razburjeno vse javno mnenje.

V vsem svojem skoro dveurnem govoru je g. Grisogono izrazil mnogokrat burne momente in razpravljanja v skupščinski dvorani. Govori se, da je njegov govor v marsikaterem oziru omajal stališče vlade. Njegova kritika je bila tako silna in jasna, da bo gotovo primorala osebo odgovarjati na njo ministrski predsednik g. Davidović.

Skupščinska seja je bila zaključena ob 3 četrti na 12 in se nadaljuje ob 16. Kot drugi govornik nastopi Svetozar Pribičević.

Odmev vladne deklaracije v beogradski javnosti.

Vlada ne pove jasno, kakšne namene ima z vidovdansko ustavo.
— Sumljivo stališče vlade napram separatizmu in avtonomizmu.
— Ogorčenje beogradskega tiska in javnosti.

— Beograd, 7. avgusta. (Izv.) Kakor se je dopoldne koncentriral interes celokupne javnosti na vladno deklaracijo, tako so popoldne poedini parlamentarni klubi ter politično interesirani javni krogi diskutirali o vsebini vladne deklaracije in o njenih političnih momentih.

Poslanski klub NRS je takoj popoldne prešel k podrobni razpravi vladne deklaracije ter kritiziral njene pojedine odstavke. Najprvo je v zelo obširnih izjavah obdelal deklaracijo šef NRS, g. Nikola Pašić, ter razvil program kritike in taktike, ki jo naj zavzame radikalni klub na današnji seji. — V deklaraciji vlada ne govori odkrito in jasno. Niti z besedico ne omenja vidovdanske ustave. Pač pa na zaviti način razpravlja o naših notranjih vprašanjih, nastavlja vprašanje ustavne revizije ter popuščanja zahtevam federalistov in avtonomistov. Radikalni poslanci naj kritizirajo deklaracijo, ki nudi dovelj gradiva, toda kritika bodi dostojna in na način, ki odgovarja tradicijam NRS, resna ter polna odgovornosti. Za Pašićem so nastopili še drugi govorniki, ki so enako kritizirali brezbarvnost deklaracije v najvažnejšem državnem vprašanju, v vprašanju ohranitve ali neohranitve državnega in narodnega edinstva. Nato je klub postavil vprašanje, ali naj govore samo oficijelni govorniki. Klub je imenoval g. Marka Trifkoviča, bivšega ministra za konstituant, ter Jovana Radonića, narodnega poslanca, za oficijelna govornika NRS. Klub pa tudi prepušča ostalim poslancem, da govore v svojem imenu o deklaraciji. Ni izključeno, da bo NRS na koncu debate prečitala izjavo, v kateri bo formulirala svoje stališče k sedanjim zgodovinskim dogodkom.

Istotako so včeraj popoldne razpravljali o vladni deklaraciji tudi samostalni demokrati, ki so sklenili, da bodo vladno deklaracijo z ozirom na njene nepričakovane jasne hibe in slabosti zelo ostro kritizirali. V imenu samostalnih demokratov bosta govorila šef stranke, Svetozar Pribičević in poslanec dr. Grisogono. Nemara bo Pribičević govoril kot prvi v Narodni skupščini.

Ostali klubi so takisto razpravljali o vladni deklaraciji ter določali svoja stališča. Značilno je, da so sklenili n. pr. poslanci HRSS, da se debate ne udeležijo. Isto je sklenil tudi muslimanski klub iz Bosne. Džemijetski poslanci pa so se rašje podvzvali, da razpravljajo o pogojih za podpiranje vlade. Nemška poslanca dr. Kraft in Moser pa sta se popoldne napotila k notranjemu ministru Petroviću, od katerega sta zahtevala točnih obvez glede zahtev, ki so jih stavili kot pogoji za podpiranje vlade.

Vlada deluje na to, da bi bila debata čim krajša. Pozvala je voditelje pojedinih grup, ki stoje za njo, naj omeje število govornikov. Vlada se očitno boji predolge diskusije in bi raje odložila Narodno skupščino dosledno s stališčem tajnega delovanja in brezprogramatičnosti, ki ga je zavzela od vsega začetka napram javnosti in seda s popolnoma brezbarvno deklaracijo tudi napram parlamentu.

V ostali javnosti je vladna deklaracija napravila zelo slab vtis. Povsod komentirajo delstvo, da se je vlada izognila povedati javno in jasno, kaj hoče in kakšno stališče zavzema napram avtonomizmu in federalizmu, kakšne koncesije bo dajala radičevcem in kaj zahtevajo klerikalci za svojo pomoč! Ta nedolčnost je značilna za politični program sedanjega vlade, je pa tudi karakteristična za njeno moralno obilježje. Niti na enem mestu vlada v deklaraciji ne omenja narodnega in državnega edinstva ter vidovdanske ustave!

Na te glavne nedostatk vladne deklaracije opozarja tudi časopisje, ki skoro brez izjeme kritizira vlado. Tako komentira nezavisna »Politika« vladno deklaracijo, podčrtava dobro voljo, kateri pa odreka vsako opredeljenost v naših državnih in nacionalnih vprašanjih. V deklaraciji se nahajajo besede o »skupnem domu« ter o njegovi skupni in odgovorni ureditvi, kar pomenja koncesijo federalizmu in revizionizmu. »Skupni dom« pomeni lahko skupni hotel. Stjepan Radić zagovarja stališče treh narodov. Mi smo na stališču enega naroda. Treba počakati, kako bo vlada izvajala program teh besedi. Z

njimi je vlada storila vsekakor svoje prve žrtve.

»Samouprava« objavlja uvodnik »Otvorjanje ustavnega vprašanja«, v katerem naglašja, da je g. Davidović z deklaracijo otvoril vprašanje ustavne revizije. V deklaraciji je postavil ne-simpatično besedo »pokrajina«, kar naj je koncesija Mehmedu Spahu in njegovi bosanski avtonomiji ter Korošcu in njegovi nedeljivi Sloveniji. Vladna deklaracija dokazuje, da ne gre več za vprašanje podrobnega parlamentarnega dela, marveč za vprašanje ustave. S tem ogroža vlada življenje našega naroda v njegovih bitnih elementih. Ali meni g. Davidović, da bo srbski narod in da bodo napredni Slovenci, ki so se zvesto oklenili nove države, pristali na njegove načrte? Ali meni Davidović s svojimi pristaši, da bo mogel do kraja izvesti strašen udarec, ki ga pripravlja narodnemu edinstvu? Iz deklaracije izhaja, da je Radić vladar situacije in da se z njo uvaamo v ustavno borbo.

»Beogradske Dnevnik« imenuje deklaracijo pripravo terena za revizijo ustave.

»Vreme« komentira deklaracijo in misli, da se z deklaracijo uničuje obstoj petletnega skupnega življenja. Vlada pletira za plemenski federalizem.

»Beogradske Novosti« izjavljajo, da vlada ni smela niti v svoji deklaraciji povedati, na kakšen način si predstavlja ureditev naših notranjih vprašanj in da je bolj živo in strmežljivo obšla vprašanja, zaradi katerih je dobila mandat. »Novosti« apelirajo na legendarni in patrijotični čut krone, da napravi sramoti sedanje vlade konec.

RADIĆ POTUJE!

— Subotica, 7. avgusta. (Izv.) Te dni je potoval iz Zagreba preko Subotice za Budimpešto poslanec HRSS, dr. Košutić, ki je nosil s sabo predpisano potnico za g. Stjepana Radića. Za danes se pričakuje povratek Stjepana Radića v našo državo. Iz Subotice bo takoj nadaljeval pot v Zagreb.

— Zagreb, 7. avgusta. (Izv.) Za jutri dopoldne se pričakuje prihod voditelja HRSS, Stjepana Radića.

PROTEST NAŠE VLADE PRI REPARACIJSKI KOMISIJI.

— Pariz, 7. avgusta. (Izv.) Zastopniki Jugoslavije in Japonske so vložili pri reparacijski komisiji protest, ker so se njihova mesta ukinila. Zastopniki Jugoslavije poudarjajo v protestu, da je odstranitev jugoslovenskih zastopnikov iz reparacijske komisije napravila v jugoslovenski državi skrajno mučen vtis. V protestu navajajo nadalje, da imajo zapadne veleposle še velike terjatve, ki jih pa Jugoslavija pod nobenimi pogoji ne bo mogla izpolniti, ako se prej ne zadostne njene reparacijske zahteve. Protest jugoslovenskih zastopnikov je napravil na londonski konferenci globok vtis.

NESOGLASJA V FAŠISTOSKIH STRANKI.

— Rim, 7. avgusta. (Izv.) Na velikem zboru fašistovske stranke so se pojavila resna nesoglasja. Med delegati je zavladala velika nevolja, ker se je nad strankarskim aparatom in nad njegovim vodstvom pojavil odboj, to je fašistovski svet, ki obstoja iz ministrskega predsednika Mussolinija, iz ministrov ter poslancev in ki preko stranknega vodstva odloča samostavno v vseh vprašanjih stranke in Italije. Neki delegati so že hoteli iznesti to delikatno vprašanje na sedanjem zboru fašistovske stranke, vendar je Mussolini iz bojazni pred nevarnostjo, ki preti stranki radi diktature fašistovskega sveta, razpravo o tem vprašanju preprečil. Kljub temu pa ostane to vprašanje še nadalje zelo važen moment za nadaljni razvoj internih razmer v fašistovski stranki.

— Rim, 7. avgusta. (Izv.) Tu so zborovali zastopniki opozicije na Montecitorioju ter sklenili, da se opozicija ne bo udeležila dela v parlamentu, kot je prvotno sklenila dolje, dokler se ne izpolnijo njene temeljne zahteve po državljanski in tiskovni svobodi. Sestanku so prisostvovali poslanci Rimena, Della Trevesa, Modigliani, general Benciveni, ga, Gonzales in drugi.

GORIŠKA BREZ SLOVENSKEGA SODNIKA.

— Gorica, 7. avgusta. (Izv.) Premišle nja slovenskih sodnikov na Goriškem so zaključena. Na vsa sodniška mesta so se zaključili italijanski ali nemški sodniki, slovenski sodniki pa so se premostili na Tirolsko. Izjemo dela le sodni svetnik dr. Ferjančič, ki so ga italijanske oblasti radi lepšega pustile v Ajdovščini.

Julijska Krajina.

— Iz Gorice, Italijanski odvetnik Bassi je bil te dni aretiran. Aretacija je vzbudila senzacijo in ugiba se to in ono. Sodna oblast pa o vsej zadevi molči. Odvetnik Bassi je prišel v Gorico po končani vojni. Njegova pisarna se je mnogo pečala z odškodninskimi zadevami. — Iz goriških zaporov je pobegnil kaznjeneec Karol Delpin. Med delom je udaril čuvaja, ki ga je nadzoroval da se je zvrnil in onesvestil, nato pa je ušel. Predsedeti ima šestletno kazen. — V Rimu se muči fašistovski tajnik Caprara, kamor je odšel s polno torbo že povsem dobro znanih pritožb. Caprara poroča, da se mu je glede vojne odškodnine posrečilo doseči, da se bo nadaljevalo z izplačevanjem predjemov. Glede zaostalih davkov bo najbrže mogoče doseči nekatere olajšave za dohodninski davek pa k večjemu ugodnejše obroke. Vojna odškodnina za one, ki so optirali, se še vedno »proučuje«.

— Dor Sturzo v Gradežu. Don Sturzo, vodja popularne stranke v Italiji, se muči že dva tedna v Gradežu v morskem kopališču.

šču. Prve dni so ga nadzorovali dva orožnika in en policijski agent. Sedaj sta orožnika izginila in za njegovo varstvo skrbi poseben komisar.

— Za stolnega kanonika v Gorici je imenovan dekan Ludovik Kumar iz Biljane. — Prva hazenaška tekma v Juljski Krajini se bo vršila v nedeljo 10. tm. na športnem prostoru S. A. »Adrije« in sicer med S. D. Adrija in M. M. Prosveta Sv. Ja. kob.

— Morski volk v tržaški luki. Zopet se je pojavil pri tržaški luki morski volk dolg okoli 7 metrov. Morski volkovi najnevarnejše vrste so se zadnje čase pojavili blizu Trsta še večkrat zato se priporoča pri kopanju največja previdnost.

Politične vesti.

— »V slovo.« Na isti strani, kjer poroča o »mirni in dostojanstveni seji narodne skupščine«, o novi vladi, ki »bo napela vse sile, da se v državno upravo uvede več absolutnega nestrankarstva« priobčuje »Slovenec« nesramen pomena naslov bivšega velikega župana Baltiča, v katerem kar mrgoli srbske nestrpnosti in klerikalne politične zagrizenosti. Oseba dr. Baltiča je tu postranska stvar. Mož, ki mu nihče ne more očitati, da je zagrešil v svoji službi še tako malenkosten prestop, ne potrebuje nobene zaščite. On gre lahko mirno preko klerikalnih pompi, ker dobro ve, odkod prihajajo in kakšen je njihov namen. Pač pa gre v tem slučaju za princip, ki ga klerikalci praktično negirajo, teoretično pa branijo z vsemi štirimi. Absolutno nestrankarstvo bi ne smelo poznati niti klerikalnih strankarskih eksponentov. Če bi bila SLS dosledna, bi morala predlagati za velikega župana celokupne Slovenije moža, ki se doslej politično še ni eksponiral. Ker pa tega ne stori, smatramo tudi napad na dr. Baltiča za dokaz klerikalne podlosti in dvoreznosti.

— Taki so! Pred meseci, ko je uvedel bivši finančni minister trošarino na alkohol, je kričal »Slovenec« o srbski hegemoniji in o izžemanju prečasnih krajev, ker se je ta trošarina pobirala samo v naših krajih, opustila pa v srbskih. Tedaj ni zalega nobena beseda o dosegljivih finančnih zahtevah, »Slovenec« je trobil svojo demagogijo in razširjal najhujši strup proti srbskemu selaku in proti državi. Sedaj ima »Slovenec« priliko, da pritisne na svoje ministe in da zahteva od njih, naj to trošarino lepo odpravijo. Smo bili in smo za to, da se trošarina odpravi, ali pa vsaj izenači po celi državi. Upamo, da »Slovenec« v svrhu podkrepitve te zahteve ponatisne svoje tedanje članke in da energično zahteva od nove vlade ta korak! Bojimo se pa, da bo ostalo pri starem! »Slovenec« ne bo storil ničesar, ministri v Beogradu pa se bodo z vsemi štirimi branili, da izpostavijo g. Davidoviča splošni nezadovoljnosti v Srbiji in bodo raje trpeli, čisto v smislu programa »vlade zakona, reda in pravičnosti« (!), da se pobira trošarina na alkohol samo v prečasnih krajih. Taki so klerikalci!

— Prejšnji ministri so bili barabe in korupcionisti, ker so tako — štedili, da niti novinarjem niso hoteli izdati prostih in stalnih vozovnic. Sedaj so na vladi »poštenjaki«, kakor jih imenuje režimsko časopisje. Predsednik novinarskega združenja je tudi že interveniral. Toda g. minister si je — pridržal rešitev tega vprašanja, ker mora stvar še preštudirati (!). Potrebe polovičnih voženj za orlovsko društva in za klerikalne ženske organizacije ni bilo treba študirati! Prometni minister je bil razen tega še tako »kunšten«, da je novinarjem obečal posebne vagone za pot na kongres na Sušak.

— Neuspeh angleško - sovjetske konference. Po poročilih iz Londona se je zaključila angleško - sovjetska konferenca, ki je trajala štiri mesece, s popolnim neuspehom. Ker se zastopniki obeh držav niso mogli sporazumeti glede pogojev za vzpostavitev normalnih trgovinskih, gospodarskih, pravnih in političnih odnosov med Anglijo in sovjetsko Rusijo, pogodba ne bo podpisana. Macdonald je napovedal ta neuspeh v spodnji zbornici že pred enim tednom. Sovjetski delegat Rakovsky je odpotoval v Moskvo, da bi osebno inter-

veniral pri vladi, toda njegovo posredovanje ni imelo uspeha. Angleška noče odstopiti od svojih zahtev glede garancij za privatna podjetja in angleško imetje v Rusiji ter je pripravljena skleniti s sovjetsko vlado pogodbo samo pod pogoji, ki pomenijo za Rusijo kapitulacijo. V zvezi s tem neuspehom je pričakovati, da zadene enaka usoda tudi francosko - sovjetska pogajanja. V francoskih političnih krogih je vzbudila vest o neuspehu angleško - ruske konference živahno zanimanje. Splošno smatrajo, da je to zelo važen dogodek, ker je bil od izida konference odvisen tudi preokret v politiki vseh evropskih držav napram Rusiji. Pristaši vzpostavitve normalnih odnosov z Rusijo niso hoteli verjeti prvim privatnim vestem, ki so prihajale iz Londona in šele komunikacije angleškega zunanjega urada jih je prepričal, da so vsi upi zaman. Angleška vlada si je na vse načine prizadevala, da sklene pogodbo z Rusijo, pripravljena je bila celo na popuščanje, ki je nasprotovalo angleškim interesom. Toda vse prizadevanje je bilo zaman, ker sovjetska vlada ni hotela dati garancij glede zunanjega posojila v znesku 50 milijonov funtov, ki bi ga dali Rusiji angleški kapitalisti. V Parizu pripisujejo posebno važnost okolnosti, da je bila situacija za uspešno pogajanja zelo ugodna, ker ima Angleška socialističnega ministrskega predsednika, ki je šel sovjetom na roko veliko bolj, kakor bi storila to katerakoli druga vlada. Navzlic temu pa so se pogajanja razbila, kar lahko služi evropski javnosti v dokaz, da je sodelovanje s komunisti nemogoče. Rusija bo čutila težke posledice tega neuspeha.

— Interpelacija zaradi »Radičevega narodnega zastopništva«. Poslanec Samostalne demokratske stranke, Večeslav Vilder, je vložil interpelacijo, v kateri zahteva odgovor, ali je vladi znano, da se gotova frakcija v zbornici naziva »hrvatsko narodno zastopstvo«, in ali je vladi znano, da tak naziv nasprotuje določbam državne ustave, zlasti členu 74., po katerem v naši državi poleg parlamenta ne sme obstojati še kak drugo telo z enakimi pravicami.

— Slovesna služba božja ob peti obletnici propada boljševiškega režima na Madžarskem. Dne 1. avgusta je bila peta obletnica propada boljševiškega režima na Madžarskem. V nedeljo je bila v cerkvi velike jetišnice spominška maša, h kateri so bili povabljeni vsi oni, ki so jih komunisti gnali v zapore. K maši so prišli vojvode, škofi, duhovniki, ekscelence, visoki funkcionarji, bankirji, novinarji.

— Fašisti proti framazonским organizacijam. Zbor fašistovske stranke, ki se vrši v Rimu, je zaključil ostre resolucije proti framazonским organizacijam ter proti antifašistovskim tendencam v društvu kombatenov.

— »Koruptnost« prejšnje in »pravičnost« sedanjega vlade. Pred tedni se je vršila v Krškem pokrajinska skupščina UJU, poverjenišvo Ljubljana, na katero pa so morali potovati učitelji, dasi so stali na državnem in nacionalnem stališču tedanje Pašić-Pribičevićeve vlade, s celimi voznišnimi listki. Vlada je odbila prošnjo za železniško ugodnost z motivacijo, da se ta iz splošnih varnostnih ozirov ne more dovoliti pokrajinskih organizacijam, nego samo splošnim državnim kongresom. Napredni nacionalni učitelji so molčali in so se pokorili stališču prosvetnega in prometnega ministrstva. Med tem pa je »Slovenec« kričal o »koruptnosti« in »partizanstvu« tedanje vlade. Danes so »Slovenčevci« somišljeniki na vladi. Na vse strani razdaja prometni minister g. Sušnik proste vozovnice in vozne olajšave od Orla do udeleženk dokliskih dnevov v Mariboru. Na takem postopanju ne najde »Slovenec« trohice nepravilnosti, nego poje slavo vladi »reda, zakona in pravice«. Javnost bo na takih primerih kmalu uvidela »koruptnost« prejšnje in »pravičnost« sedanjega vlade!

— Najcenejše in najnovejše obleke se dobe samo o Selenburgova ulica št. 3 pri Gričar & Mejač.

Neizmerno užalostena naznanja **Marija Senica** v svojem in v imenu svojih otrok **Olge, Milke, Francita, Vilija** in **Ivana** ter vseh ostalih sorodnikov prežalostno vest, da je njen iskreno ljubljani soprog in nepozabni oče, gospod

Franc Senica,
trgovce in gostilničar

dne 6. t. m., kot žrtev svetovne vojne, po dolgotrajni, težki bolezni, previden s sv. zakramenti, izdihnil svojo blago dušo.

Pogreb prerano umrlega bo v petek 8. t. m. ob 5. uri popoldne iz hiše žalosti na tukajšnje pokopališče.

Motnik, dne 7. avgusta 1924.

Posebna naznanila se ne bodo izdala.

Vlada in železniške legitimacije državnih uslužbencev.

Svoječasno so bili državni uradniki in vpokojenci v posesti tako zvanih železniških legitimacij, ki so imeli upravičevala k poljubnemu številu voženj po železnicah s 50% popustom tarife v vseh razredih. Zajedno so pa služile tudi še kot legitimacijski izkaz.

Tega vsega ni več sedaj.

Po prevratu so odvzeli te legitimacije uradnikom in uradništvom (le južna železnica, dokler je bila še samostojna, do konca leta 1923, je še izdajala zelo kulantno neomejene legitimacije).

To se je zgodilo per nefas.

Juristi pravijo namreč, da so si imetelji teh legitimacij pridobili s tem, da so plačali kolek, — danes pravimo tako — pravico, katere bi se dala pri sodišču iztožiti in najmanj kar bi bili mogli doseči, bi bila odškodnina za kolek pro rata parte.

A pustimo to plat stvari v stran. Vsa prizadevanja uradniških organizacij, da bi pridobile uradništvu te legitimacije nazaj, so ostale dolgo vrsto let brez vsakega uspeha: organizacije so našle v ministru gluha ušesa. Še le lansko leto je prišla miloščina o obliki železniških legitimacij, ki so pa omejene letno na 3 vožnje. Trikrat na leto imajo torej državni uradniki in upokojenci pravico se poslužiti železnic!

Take omejene legitimacije so toliko kot nič. Kaj naj uradnik, če je primoran iz kateregakoli vzroka potovati večkrat na leto, kakor trikrat? Ali pa n. pr. če uradnik-turist izčrpa svojo pravico že meseca januarja s tremi izleti, recimo na Smarno goro?

Postulat državnega uradništva je, pridobiti si svoje prejšnje, neomejene železniške legitimacije nazaj. V to ni potreba prav nič drugega nego interne odredbe prometnega ministristva, da veljajo sedaj že izdane legitimacije ne samo za 3 vožnje letno, marveč za neomejeno število voženj. Pa je stvar v redu.

Če drugodi niso poznali takih legitimacij, nič ne de, jih bodo pa sedaj spoznali.

Imamo novo vlado: imenuje se sama vlada zakona, reda, pravice in poštenosti. Pravica zahteva, da se uradništvu, če se ga že ne plača, kakor bi se ga moralo plačati, da vsaj na polju železniških voženj gotove ugodnosti.

Morebitni ugovor, da bi s tem železnica izgubila toliko in toliko dohodkov, prav nič ne drži. Trdimo obratno, da bi železnica ne imela ne samo nobene izgube, marveč da bi celo napravila še dobiček.

Danes si mora vsak uradnik v obče, preden nastopi kako, še tako neobhodno potrebno potovanje in vsak uradnik - turist, predno se odloči za kak izlet, — to desetkrat poprej premisliti in v devetih slučajih ostati doma, ker pri svojih bajnovskih dohodkih ne more zmagovati bajnovskih železniških tarifov.

Mnogo uradnikov - turistov n. pr. je bilo že prisiljeno opustiti vse daljše izlete radi drage železniške vožnje ter se zadovoljiti s pešizletmi.

Na tem ne more izpreminjati prav nič okolnost, da imajo člani »Slovenskega planinskega društva« v skupinah po najmanj pet oseb pri potovanjih 50% popusta železniške tarife, kar je v praksi zelo težko izvedljivo. Kje dobiti pet različnih ljudi skupaj, ki bi imeli isti dan isti cilj in kdo naj jih organizira? Saj tudi niso vsi uradniki člani »Slovenskega planinskega društva«, ne glede na to, da so slučajno vožnje, pri katerih je vsaka »kompanija« več ali manj izključena, n. pr. udeležba pri kakem smrtnem slučaju, pogrebu v družini, pri vožnji v kake toplice itd.

V slučaju, da je pa uradnik v posesti prave, neomejene železniške legitimacije, se bo gotovo lažje odločil za potovanje, za izlet, in železnici prihrane večje število potnikov gotovo tudi, če že ne večje dohodke, pa vsaj one, katere bi bila imela, če bi ne bilo neomejenih legitimacij. »Die Menge macht's«, pravi Zid in to velja gotovo tudi za železnico.

Pomagano bi bilo železnici, a še bolj uradništvu.

Nimamo ne samo nove vlade, imamo tudi novega prometnega ministra. Slovenca, ki je bil sam državni uradnik, oziroma je še, ter bil sam zainteresiran na takih legitimacijah.

Radovedni smo, ako pokaže ta več zanimanja za uradniške težnje, kakor njegovi predniki. Naj torej dovolj uradnikom take vozne legitimacije, kakršne so imeli svoje dni!

Nočno lekarniško službo imajo:

Uster, Sv. Petra cesta. — Prohaska, Jurčičev trg; Jošt, Šiška.

Današnje prireditve v Ljubljani:

Kino Tivoli: »Prokletstvo človeštva« (II. del.)

Kino Ljubljanski dvor: »Starý zákon«

Predstava v cirkusu »Brunco« (Ob 8.)

Prosveta.

PARISKA GLEDALIŠKA SEZONA.

(Od našega pariškega poročevalca.)

V Parizu, 4. avgusta.

Comédie Française je bila začela svojo letošnjo sezono s klasično dramo, z Orestom g. Renéja Bretona, po Evripidu. Hotela je sezijo harmonično končati in zato je dala ob ne sklepu spet klasično dramo, Ojdi pa na Kolonu, od g. Georgesa Rivolleta, po Sofokleju.

Zadnje in znamenito delo Sofoklejevo, Ojdi pa na Kolonu, je vzbudilo živahno zanimanje v antičnem svetu, postaviti ga pa na moderni oder, je precej smela stvar. Razen tega v tej drami ni skoraj nobenega dejanja, kajti najbolj dramatski in zares privlačni del Ojdi plove zgodovine se že ves nahaja v drami Kralj Ojdi. Izvršitev prerokovanja je edina vsebina druge drame. — Glavni namen, ki ga je Sofoklej imel z njo, je bila patriotska želja dvigniti slavo Aten, kar pa nas precej malo zanima. Razen tega je razlagal v tej drami svojim vrstnikom moralne resnice, ki so jih pa stoletja napravila banalne in danes na odru že ne učinkujejo več.

Težko je, s takimi elementi vzbuditi zanimanje in sočustvo modernega občinstva. G. Rivolletu je preostala samo še magija verzov, da bi priklenil poslušalce na igrjo, toda reči moramo, da ni ženiolen pesnik, čeprav so verzi prav spretno kovani. In tako ta lepa klasična drama ni imela uspeha, čeprav so ob istem času klasične olimpijske igre žele toliko latorik...

Med tem, ko je večina gledališč zaprla svoja vrata, celo ona, katerih ravnatelji so računali na številni obisk zaradi olimpijskih iger, služijo tri ali štiri prav lepe denarje.

V gledališču Palace, na primer, večer za večerom ni mogoče dobiti sedeža. Igrajo »dunajsko« revijo-opereto »Yo t' aime« od W. Brommea, ki je v resnici komaj opereta, »dunajsko« jo pa zato nazivljejo, ker se neke v njej nahaja en valček. Menda španska diva Raquell Meller bolj privlači ljudi kot igra sama. Med 2. in 3. prizorom poje s svojo tako enostavno in vendar čudovito umetnostjo, razen svojih znamenitih pesmi La Violeta in Flor del Mal. Še tri nove melodije: Manola, Nena in Noi de la mare. Uspeh je seveda velikanski.

Dejanje igre se prične na Kubi in se nadaljuje v Parizu, kar daje priložnost za krasno inscenacijo (Kubanska zaročnica, Premikajoča se kočara), ki jo še povečajo ljubke angleške pesalke, Fisher Girls in Mademoiselle Roselli... Gledališče Palace izgleda na odru kot v dvorani kakor mednarodna konferenca. Cisto posebne vrste Društvo narodov!

Isto moremo reči od sosednega gledališča Folies-Bergères, ki daje svojo novo super-revijo »Coeurs en folie«. To je baina, bogata feerija, ki funkcijonira kot mehanizem ure: prizori si sledijo nepretrgoma z matematično točnostjo. Tu so skeči, dečiji, komični intermezzi, čudoviti baleti, krasne žive slike in apoteoze... Tu nastopa na stotine najlepših Parižanov, prekrasno oblečenih in slečenih, in človek se lahko nagleda toliko, da ima res dovolj...

Gledališče Ambassadeurs, ki igra pod milim nebom, je tudi izbornost obiskano. Tu dajejo revijo »C'est d'un chic«, in to pot nastopa tudi znamenita Napierkovska, s katero je uspeh že zagotovljen.

— »Jadranska Straža« sveska za kolovoz. Izšla je svezak za kolovoz pomorske smotre »Jadranska Straža« sa probnim sadržajem te zanimljivim i aktuelnim ilustracijama. Na uvodnom je mjestu pozdrav redakcije engleskoj eskadri koja sad boravi u našim vodama, upotpunjen sa slikom drednota »Marlborough« koji također dolazi u naš grad, u momentu kad je pogoden od njemačkih topova u bitci kod Julanda, pa ipak nastavila borbu. Daje je članak »Interesi Jadrana ne mogu čekati« koji sadržava govor predsjednika Narodne Skupštine i beogradskega Odbora Jadranske Straže g. Ljube Jovanovića, na skorašnjoj godišnjoj skupštini tog odbora, pa članak M. Viskovića o Bokeljskoj Mornarici. M. P. o Strojarskoj Skoli Ratne Mornarice itd. Slijedi rubrika »Veslački Sport«, sa brojnim ilustracijama sa skorašnjih prvenstvenih regata u Splitu, reprodukcijom u modroj boji, i zvaničnim vijestima Jug. Vesl. Saveza, Stati slika brodovlja Jadranske Plovidbe, prikaz značajne svečanosti u Valparaisu prilikom dolaska parobroda »Izgled« kao prve ladje sa jugoslovenskom zastavom, sa tri ilustracije, Lstak, Avijatika, Društvene vijesti, imenici članova i pretplatnika itd. itd. Od daljnjih slika spominjemo kombinacije i jednu karakterističnu veću sliku iz rada skola strojarstva naše mlade mornarice, dvije slike iz Korčule, snimci iz američke flote sa modernim podmornicama i dr., pa ljetni život na našim kupalištima u Dubrovniku i Splitu u punoj sezoni itd. Na omotu je reprodukcija bakropis Crnčičev »Kormilar«. Naredni broj »Jadranske Straže« bit će u najvećem dijelu posvećen snimcima i prikazu boravka engleske mornarice na našem Jadranu, »Jadranska Straža« izlazi u Splitu, jednom mjesечно, godišnja pretplata Din 100. — Za inozemstvo Din 150.—

— Charles Seignobos: HISTORIJA SUVREMENE CIVILIZACIJE. U prevodu dra. Slavka Ježića izšlo je ovo odlično djelo francuskog pisca, koje bi trebao da pozna vsaki naš inteligent. Autor počinje sa prikazom 18. stoljeća, kada pada početak savremene civilizacije, očrtava kolonijalne vladanje i borbu kolonija za oslobodjenje, nastavlja sa pokretom oko reformama u Evropi i francuskom revolucijom, iznosi rezultate revolucije i borbu revolucije s Evropom, pa restauraciju u Evropi i napokon izlaže ustavno vladanje u evropskim državama u 19. stol. Knjiga obuhvaća 10 štamp. raka a stoji samo Din 25. Komisionalnu raspodaju obavlja Hrv. štamparski zavod d. d. u Zagrebu, Marovska ul. 30.

— Davorin Trstenjak: DARVINIZAM U UZGOJU. Pokr. Trstenjak, naš odlični pedagoški pisac i slobodni mislilac, koji je obogatio našu književnost sa 44 knjige raznoga štva, dao nam je ovim izvršnim djelom dvostruku vrijednost, znanstvenu i didaktičku. Kao osnov služe mu znanstveni rezultati prirodne nauke i moderni nazor o životu i svjetu. Tako se čovjek upoznaje i s umnim tekovinama velikoga Davorina i s modernim uzgojnim načelima. Prvo izdanje ove knjige bilo je tako reći razgrabljeno, pa je sada pred nama drugo izdanje, koje će bez sumnje jednako zainteresovati našu inteligentnu publiku. Knjiga sadrži ova poglavlja: Promjenljivost — Prilagodljivost — Nasljedstvo — Filogenija i ontogenija — Bitavizam — Rudiment — Izbor i borba za život — Oblici ljudskog izbora — Miješanje krvi — Uzgoj talenta i genija — Izumiranje talenta muške loze — Brak i potomstvo genija — Navike i nagoni — Učenje — Moral — Krivo shvaćanje darvinizma. — Komisionalno raspacivanje ove knjige obavlja Hrvatski štamparski zavod d. d. u Zagrebu, Marovska ulica 30. Cijena joj je Din 15.—

Sokolstvo.

PRED ZAGREBSKIM ZLETOM.

Još ima samo nekoliko dana do 15. o. m. kada će se u Zagrebu započeti velike sokolske slavnosti, koje su spojene sa II. ovogodišnjim Sokolskim Saborom. Jugoslovensko Sokolstvo našlo se pred teškim zadatkom, ne hvala energiji i radu odlične zagrebačke sokolske braće, taj je golem posao posvema svladan i danas možemo javiti, da su sve pripreve za zagrebački Slet dovršene u potpunom redu. Izgradnja tribine dovršena je i sada se jedino radi na dekoraciji i uređenju zabavnog prostora, koji će za cijelo vrijeme boravka u Zagrebu biti stalnim stjecištem Sokolstva. Sletiste je našlo na opštu dopadnost radi svoje jednostavnosti i okusnosti. Prijave za sam Slet, kako izveštava sletska kancelarija, dolaze u tolikom broju, da se već da nam može ustvrditi, da će broj gostiju i Sokola doći preko deset tisuća, dakle najbliži znak, da će — kako Sokolski Sabor, tako i Sokolski Slet — biti jedna velika manifestacija. Interes za Slet porasao je u tolikoj mjeri, da se u velikom broju javljaju i vanganirane sokolske organizacije. Češka Sokolska društva iz Bugarske dolaze na Slet u velikom broju. Naravno biti će brojni zastupnici češka sokolska društva iz Sofije i gornje Oravice. Jedno s drugima: danas se jasno vidi, da će zagrebački Slet svojim dimenzijama biti velik. Kao je vrijeme kratko, to neka svatko vrši svoju dužnost, a naročito neka sokolska društva hitno obavljaju sve poslove i hitno odgovaraju na sve upite i dopise sletske kancelarije u Zagrebu. To se naročito tiče onih društava, koja još nisu pripisala odgovora na upitne arke. Vodstvo Sleta ovim putem ujedno upravlja topli apel na sve Sokolske župe, da u Zagreb dan prije Sleta pošalju svoga delegata, koji bi u sletske kancelariji uredio sve glede prehrane, nastambe i uopće sudjelovanja na Sletu.

Ovih su dana izasle Sletske upute, otisnute u posebnom knjižicu. U tim je uputama sadržano sve, što se tiče Sleta, pa će svatko naći svaku i najmanju uputu, tako, da je, ako će se ravnati prema odredbama Centralnog Sletskog odbora i vodstva Sleta, isključena svaka zabuna ili manjkavost. Jednako i najnoviji broj »Sletskog Vjesnika« donosi upute u skraćenom obliku, pa je vrlo potrebno, da ih po mogućnosti svatko, koji će sudjelovati sokolskim danima u Zagrebu pročita.

Mi sa svoje strane na našu javnost i ponovno upravljam apel, da uzastojli oko toga, da iz naše okoline bude što više učesnika tih dana u Zagrebu, da budu sudionici velikog sokolskog slavlja. Kako smo već jednom javili, najbolje je, da se svatko javi kod svoga najbližeg sokolskog društva i da s njime pođe na Slet. U Zagrebu je u dovoljnoj mjeri pobrinuto za prehranu i nastambu, samu se svatko mora pravodobno javiti. To neka bude dužnost naših sokolskih društava, koja treba da porade na tome, da zagrebački sokolski dani budu veliko slavlje ne samo našega Sokolstva, nego i naše državne i nacionalne misli, a to im više, jer na Slet dolaze u hiljadima gosti iz inozemstva, pred kojima treba, da pokažemo našu snagu, vrijednost i moć. U Zagreb, da slavlje bude potpuno, da bude opšte narodno!

Tehnički odbor župe kralja Petra Sva. čija napose umoljava sva ona bratska društva, koja još nijesu povratila arke sa platanjima glede sudjelovanja na javnim vježbama i u poverci, da to s mjesta učine, da se nemoguće sastavi definitivni program i ustanoviti mjesta vježbalica u garderobama.

— Župa Ljubljana I. opozarja vse svoje članstvo, katero se udeležiti pokrajinskega zleta v Zagrebu, da se točno ravna po navodilih svojih društvenih načelnikov, kateri jih določijo pri svojih okrožnih načelnikih, oziroma župnemu načelniku. Zbiratišča župnih društev izven Ljubljane je v petek d. 14. tm. popoldne na Taboru, od kjer otko, kakajno skupno na kolovoz. čas odhoda v Zagreb, se razlagajo. Bratje in sestre

udeležite se sleta v največjem številu v kroljth. Nihakor nesamo dopustiti, da bi nastali na udeležbi za drugimi brati, ki pridejo iz najoddaljenih krajev naše do. movine. Vsakdo ki ima kraj naj gre v Zagreb, da na ta način najbolj reprezentativno našo župo. Društva storite svoje dolžnosti! Zdravo! T. O. Župa Ljubljana I.

Turistika in sport.

Skavtski »Jamboree« v Kodanju

Vsako četrto leto priredijo skavti vseh narodov neke vrste mednarodni »camping« (tabor), ki ga imenujejo »Jamboree«, kar pomeni v zuluškem jeziku: sestanek vseh rodov. Prvi Jamboree se je vršil l. 1920. v Londonu. Na njem je bilo zastopanih 33 dežel. Zedinjene države imajo največ skavtov, namreč 600.000; za njimi pride Anglija s 350.000. V Franciji jih je mnogo manj, okroglo 15.000. Tudi pri nas se je že začel skavtizem lepo razvijati.

Beseda skavt (scout) prihaja od staro-francoskega escoter, kar pomeni poslušati, opazovati. Skavti pa nikakor niso organizacija za pripravo k vojaškemu stanu, ali telovadno društvo, temveč hočejo biti velika mednarodna bratovščina, nova vrsta starega viteštva.

Teh modernih vitezov je danes že okoli dva milijona na svetu. S svojo vzgledno dobroti in pogumnostjo (vsak boy-scout mora napraviti najmanj eno dobro delo na dan) hočejo postati velika mednarodna armada, ki bo neki dan rešila svet vsega zla in barbarstva.

Letos so se zbrali, da prežive štirinajst dni v svojih šotorih v bližini Kodanja, glavne mesta Danske. Tu se bodo vršile tekme med skavti vseh narodov. Vendar se Nemčija tega ne udeležiti, trdeč da je skavtizem militaristična naprava, kar seveda ne drži.

Oni, ki bi najbolje postavili svoj šotor, postali svojo posteljo, pripravili in skuhali svojo hrano, prišli gumb ali napravili mizico iz lesa, posekanega v gozdu, tekli, plaval ali streljal, bo dobil nagrado.

Skavti mora biti med drugim tudi obenem godbenik, ognjegasec, botanik, telegrafist in prijatelj živali.

Po preteku enega tedna bodo smeli skavti zapustiti svoj tabor in si ogledati Kodan, kakor tudi prebivati v danskih družinah, če jim bo to mogoče.

Potem se bo vršila velika parada pred svetovnim poveljnikom skavtizma, Angležem g. Baden-Powellom in danskim kraljem, nakar se bodo posamezne skupine vrnile vsaka v svojo domovino.

— Hašk na Poljskem. Včeraj se je vrnil zagrebački Hašk s turneje na Poljskem. Moštvo je odigralo samo dve tekmi in sicer s »Pogonom« v Lvovu. Prvi dan je zmagal »Pogon« s 4:2. Drugi dan je končala tekma s 2:1 za »Pogon«. Hašk je predvedel krasno, ekshibicijsko igrjo in je zabil še dva gola, katere je sodnik najprej priznal; na protest publike pa priznanje prekliče. Pravilni rezultat bi se moral glasil: 3:2 v korist Haška.

PRVENSTVO PROVINCE Z. N. P.

Orijent (Sušak) — S. K. Čakovac 3:2 (0:1). V nedeljo se je odigrala na Sušaku semifinálna tekma za prvenstvo province Z. N. P. Zmagal je Orijent nad Čakovcem s 3:2.

— Prvenstvene plavalne tekme. Zagreb. plivačka podsaveza so se vršile na Sušaku. Rezultati so bili sledeči: 1500 m: Ventrin 27:38.6, 100 m hrbtno: 1. Halavanja 1:44.2, 2. Jurković, 3. Jotić; 50 m prsto: 1. Smokvina 31.7, 2. Vrančić, 3. Chytka; 400 m prsto: 1. Smokvina 6:27.3, 200 m prsto: 1. Mohović 3:26, 300 m dame: Podhorski 6:12.5; 100 m prsto: Smokvina 1:10.1, 100 m prsto: Mohović 1:29.6, štafeta 4x200 m: Viktorija 11:47.3, 2. Viktorija, 3. Hašk, 200 m prsto: Smokvina 2:49, Waterpolo: Viktorija:Hašk 3:1.

— Avtomobilska tekma. Že površen pregled nam pokaže, da se je tudi v naših krajih v poslednjem času število motornih vozil zelo dvignilo. Jeli to dejstvo staviti na rovaš večjemu sportnemu interesu ali je posledica zahtev praktične življenja, ki tudi pri nas prilepja s tihim, a resnim pritiskom konkurence, to ugotoviti bi bilo zanimivo. Povsodi drugod pa je opazati nekaj sile, matriki razvoj avtomobilistike, pri nas pa se je do danes žal le malo storilo v tem oziru. Razvoj gradbene tehnike motornih vozil za naše kraje ni neposredne važnosti, ker nam nedostajajo lastnih tvornic. Vso pozornost pa moramo posvetiti praktični uporabi motornih vozil. Važna je uporabljivost posameznih tipov, a važna je tudi spretnost vozača. Ta dva momenta pa se da ugotoviti le na tekmah večjega ali manjšega obsega ter raznih pogojev. V drugih državah so se med raznimi tekmi že posamezne povsem ustale kot vsakoletne prireditve, ki jih vseh sportni svet priznava kot nekeke očiščene preskušnje vozil in vozačev. Našim krajem blizu se vrše vsako leto n. pr. sledeče tekme: v Avstriji: Ries pri Gradcu, Semmerling, Riederberg; v Čehoslovaki: Ški: Jiloviste; v Italiji: Monza, Coppa delle Alpi, Targa Florio v Siciiji. V Franciji se vrši vsako leto Grand prix de France, v Ameriki je znamenita dirka v Indianopolisu. Kolikor so te tekme ne samo preskušnja vozila ampak tudi vozača, je skrajni čas, da pričnemo i pri nas s intenzivnejšim delom. Prizanesljivo a odkritosrčno moramo priznati, da na umetnost vožnje do danes pri nas nismo obračali tiste pozornosti, ki jo ta sport zahteva in tudi zasluži. Treba i našim sportnikom postaviti naloge, ki jih prisilijo, da se docela poglobe v funkcijo vozila ter v sebi samemu razvijejo potrebno spretnost ter vse one moralne lastnosti, do vitika, ki naj dičijo vsakega popolnega sportnika. Naloga in namen sportnih organizacij je, da posameznikom ustvarjajo take prilike udeleževanja. Posameznik v tem oziru ne more pomeniti mnogo. V resnem namenu, da koristi sportu in sportnikom namerava prirediti Avtomobilistično kraljevine SHS sekcija Ljubljana.

lovanju Motokluba Slovenija v Ljubljani v bližnjih dneh več tekem. V svojem načrtu upošteva povsem tehno misel, da izbere progo, ki bi po svoji dolgotrajnosti, ukrivljenosti in napetosti bila pripravna za vsako leto se ponavljajočo stalno športno prireditve. Kot prvo tako prireditve namerava hitrostno gorsko dirko na logaških ridah nad Vrhniko. Proga je tam nadvse interesantna za sportnika, lahko rečemo, da je tudi dokaj resna. Pravila za to prireditve, ki se vrši dne 17. avgusta t. l. sportna komisija vže razpisuje. Pričakovati je, da se na tej dirki sestanejo sportniki iz cele naše kraljevine.

Pelietnica osvobojenja Prekmurja.

Proslava dne 10. avgusta 1924 v Beltincih.

1. Na predvečer v soboto dne 9. avgusta 1924. v Murski Soboti.
- a) ob 18. sprejem delegatov in društev;
- b) ob 20. slavnostni sprevod z bakljado in vojaško godbo skozi mesto na grobove za osvobojenje padlih junakov; sodeluje pevski zbor (zbira lišče pred poslopjem srezkega poglavarstva);
- c) zvečer koncert z vojaško godbo.
2. V nedeljo dne 10. avgusta v Beltincih:
- a) ob 5. budnica;
- b) od 8-9. sprejem gostov;
- c) ob 9. skupen pohod na slavnostni prostor;
- d) ob pol 10. slovesna služba božja na trgu pred cerkvijo; mašo daruje škofov odposlanec, pri maši poje pevski zbor in svira vojaška godba;
- d) po maši ljudski tabor, nato obhod po Beltincih;
- e) od 14. naprej splošna ljudska veselica, sodelujete dve godbi;
- f) ob 15. zborovanje delegatov v dvorani hotela »Krona«.

Sveta dolžnost vsakega je, da se udeleži proslave.

Pripravljali odbor.

Svarilo pred Kubo.

Newyork, koncem julija.

V usmiljenja vrednem položaju se nahajajo oni siromaki, ki so se dali zapeljati na Kubo, da bi od tam prišli v Združene države. Med onimi več tisoč broječimi priseljenci, ki životarijo v Havani brez pravega zaslužka, stanovanja in hrane je tudi nekaj ljudi iz Jugoslavije. Novi priseljeniki zakon jih stavi v obupne razmere. Oni niso nič na boljšem glede možnosti do priselitve v Združene države, kakor ako bi ostali doma, da še celo na slabšem.

Novi priseljeniški zakon določa, da oni inozemci, ki pridejo v Združene države skozi sosedno (contiguous) ozemlje, morajo dokazati, da so prišli v to deželo potom parobrodne družbe, ki ima posebno pogodbo s ameriško priseljeniško oblastjo; drugače se jim dovoli vohod le potem, ko so stanovali v dotični sosedni deželi vsaj dve leti. Razun tega morajo sosedni izpolniti vse priseljeniške predpise. Tako pogodbo imajo le linije, ki prevažajo v Kanado, Linije, ki prevažajo v Kubo in Mehiko, nimajo tega dogovora.

Sedaj je priseljeniška oblast izjavila, da Kubo ni sosedno ozemlje v smislu zakona; radi tega onim priseljencem ni treba tam čakati dve leti, predno zaprosijo za vstop v Združene države. Ali to prinese le malo tolažbe onim nesrečnikom. Oni morajo zadostiti določbam novega priseljeniškega zakona, ravnotako kot priseljenici, ki prihajajo iz drugih dežel. Preakrbeti si morajo priseljeniško vizo in v to svrhu se morajo obrniti na Ameriškega konzula v Havani. Soročniki ameriških državljanov, ki so izven kvote (žena in otroci) oziroma oni, ki uživajo prednost v okvirju kvote, imajo upanje, da se jim kmalu posreči priti v Združene države; ostali pa imajo ravno toliko upa kakor oni neštetni drugi, ki čakajo v starem kraju na priliko, da bi mogli priti v Združene države. Poleg tega se bo ameriški konzul le s težko oziral na prošnje onih, ki niso vsaj leto dni v Havani, kajti po pravilu se vize dajejo le onim, ki stanujejo vsaj leto dni v delokrogu dotičnega konzulata. — F. L. I. S.

Društvene vesti.

— Prostovoljno gasilno društvo v Mostah uljudno naznanja, da se je namenjena veselica 3. avgusta t. l. radi slabega vremena, preložila na 10. avgusta t. l. Tem potopu se društvo priporoča za številno vdeležbo.

— Prva mestna ženska podruž. Druž. be av. Cirila in Metoda v Ljubljani prireditelj in središčni odbor mladinske knjižnice za obmejno dečo. Naše dame so pridno na delu. P. n. občinstvo, zlasti premožne sloje uljudno prosimo, da se velikodušno odzovejo nabiralkam dobrotkov. Izdajanje mladinskih knjižnic za obmejno dečo ni samo lepa ideja, temveč za naše razmere neobhodna potreba. Zakaj je nemški narod tako nacionalno pobojen. Zaveden in vstrajen? Vzgojen so tako zlasti po svojem, v tej meri nedoseženem čtivu. Njihovi najboljši mladinski pisatelji tekmujejo za vsebino mladinskih, za nacionalnim duhom prepojenih knjižnic; najboljši slikarji si štejejo v ponos, da se njihovi umetniki natisnejo v teh knjižnicah. »Südmarche« in »Schulverline« sta pokrovitelja te literature. Čas je, da oskrbimo tudi mi svojo mladino s čtivom, ki bo utrjevalo mlade otroke duše v narodni zavesti in ponosu, ter razpalilo njih srca v plemeniti idealni ljubezni do svojega rodu in domovine. Začelo je tu vsa hvala našim narodnim damam. Pozdravljamo toplo to idejo.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, dne 7. avgusta 1924.

Kdo je pokopal Avstrijo?

Dasi je poteklo deset let, odkar je izbruhnila svetovna vojna, vendar so mnjenja o pravem povodu te vojne še danes različna, v eni točki pa soglašajo vsi zgodovinarji, da je zakrivila vojno Avstro-Ogrska. To je vsekakor dejstvo, ki se ne da izpodbijati, ker ga je ugotovila na eklatanten način nepristranska zgodovina. Ker je ta fakt nepobitno ugotovljen, se nam vsiljuje vprašanje, kdo je bil v avstrijskih vladnih krogih osebnih krivec, da je pred desetimi leti izbruhnila vojna? O tem se je mnogo pisalo in imenovali so se že najrazličnejše osebe, a resnici se doslej še ni prišlo do dna. Cesar Fran Josip sam, nadvojvoda Friderik, Hoetendorf? Vsem tem so pripisovali osebno krivdo, a kakor se zdi, po krivici. Najnovejša razkritja kažejo na to, da sta prava osebna krivca, da je izbruhnila svetovna vojna, avstrijski poslanik v Beogradu baron Giesl in minister zunanjih del grof Berchtold. Ta v prvi vrsti!

V tem oziru navaja zanimive podrobnosti polkovnik Emil Seliger, ki je bil ob izbruhu vojne šef tiskovnega urada v predsedstvu vojnega ministrstva na Dunaju s svojim člankom: »Kako je prišlo do vojne napovedi?«

Seliger pripoveduje: Bilo je tri tedne po sarajevskem atentatu. Poslanik Giesl je prišel iz Beograda na Dunaj. Po konferenci z grofom Berchtoldom in baronom Machijem se je izrazil napram Conradu pl. Hoetendorfu takole: »Hvala Bogu, končno je vendar zavlada drug ton v ministertvu zunanjih del. Srbija stavljenih ji pogojev ne bo sprejela, pride do vojne. Trenotek v to se silajen!«

Iz teh besed je razvidno, da je Giesl z vsemi sredstvi deloval na to, da pride do krvavega razračunavanja med Avstrijo in Srbijo. Drugo vprašanje je seveda, ali je Giesl deloval za oborožen konflikt iz svoje inicijative ali samo pod pritiskom od zgoraj; zdi se, da je bil ipak samo sluga svojega gospodarja — grofa Berchtolda. Baron Giesl je danes naš državljani in živi na svojem posestvu pri Radgoni. V njegovem interesu je, da stvar pojasni in razčisti!

Drugačnja je stvar z grofom Berchtoldom. O tem ni prav nobenega dvoda, da je vedoma in zavestno storil vse, da pride do vojne med Avstro-Ogrsko in Srbijo. In da izpolnjuje vojno napoved Srbiji, je posegel celo po orožju laži in potvora, kar je posebno jasno razvidno iz razkritij polkovnika Seligerja. Za grofa Berchtolda je bila vojna proti Srbiji po sarajevskem atentatu takoj sklenjena stvar, treba je bilo za to idejo pridobiti samo še starega Frana Josipa, ki pa za vojno ni malo ni bil navdušen. Berchtold si je nadel nalogo, da za vsako ceno pridobi cesarja za vojno napoved. To svojo nalogo je rešil z vso pretkanostjo in brezskrupuloznostjo. Dne 25. julija 1914. se je napotil v Ischl. Poročal je cesarju, da je Srbija nepovoljno odgovorila na ultimati predložil vladarju v podpis vojno napoved. Fran Josip se ni mogel odločiti za ta usodopolni korak. Berchtold je sedaj nastopal s težkimi topovi. Prečital je vladarju brzojavko iz Sarajeva, da so srbski četašji udri na bosansko ozemlje ter izzvali krvavo borbo. Na avstrijski strani, da je padlo 400 obmejnih vojakov in orožnikov. Ta vest je učinkovala. Fran Josip je konstantno vzkliznil: »Kaj, toliko krvi se je že prelilo? Po tem seveda je postala vojna neizogibna.« Cesar se je vsedel k pisalni mizi ter podpisal ukaz za mobilizacijo in napoved vojne...

Ta brzojavka, ki jo je Berchtold cesarju prečital, pa je bila falsificirana. Seliger ugotavlja v tem oziru, da je še isti večer, ko je dobil iz Ischla službeno zaupno obvestilo o brzojavki, ki jo je Berchtold predložil vladarju, kot šef tiskovnega urada v predsedstvu vojnega ministrstva osebno pregledal vse akte, tudi rezervatne, ter dognal, da si je grof Berchtold poročilo o krvavi spopadu srbskih četašev in avstrijskih obmejnih vojakov na bosanskih tleh gladko izmislil.

Ta Seligerjeva ugotovitev je nadvse dragocena, ker je nepobiten dokaz za to, da je osebni in neposredni krivec izbruh svetovne vojne — grof Berchtold.

★ ★ ★

— Velika skupščina »Družbe sv. Cirila in Metoda«. Vodstvo »Družbe sv. Cirila in Metoda« naznanja, da se vrši letošnja Velika skupščina dne 7. septembra v Celju. Vse cene po družniški prošnji, da animirajo vse svoj član in članice za obilno udeležbo. Obenem prosimo tudi, da nam pošljete izkaze delegatov in število podružničnih članov. Družbeno vodstvo je prosilo za znižano vožnjo po železnicah. Ko dobimo tozadevno dovoljenje, bomo po

časopisih obvestili podružnice, da si oskrbe za to potrebnih izkaznic. V Celju ni še družba nikoli zborovala, ker je bilo za časa Avstrije proglašeno za »fremdes Gebiet« — pokažimo s svojo navzočnostjo, da je Celje pristna naša gruda.

— Dr. Korošec poostreje centralizem. Bliža se pričetek šolskega leta. Na osnovnih šolah je popolniti mnogo služb vsled upokojitve starih učnih moči. Prošnje so bile že zbrane pri šolskem oddelku velikega županstva v Ljubljani, in referent je gotovo pričakoval, da dobi pooblastilo ministrstva prosvete, da se izvrši imenovanja vsaj provizornega učitelstva, kar je spadalo nekoč v področje okrajnih šolskih nadzornikov. Toda prava skrb novega prosvetnega ministra je bila, da je zahteval, naj se pošljejo vse prošnje v Beograd, da jih bo rešil centralizem v imenu reda, zakonitosti in poštenosti. Vse pa kaže, da ima dr. Korošec še bolj hromega uradnega šimelja, kakor ga je imela prejšnja vlada.

— Nov apostol socialne pravičnosti. Ni bolj ogabne lastnosti, kakor je ona siteda, lepo oblečena in dobro situiranega človeka, ki pod pritiskom razmer kriči v svet o svoji ljubezni do siromakov. Tak človek zasluži, da si siromaki zahtevajo od njega točnega odgovora, s kakšno pravico vlačijo njihovo bedo po zobeh in kdo ga je pooblastil, da oznanja in zagovarja v teoriji to, kar praktično dosledno pobija. Pri nas so gotovi listi, ki dosledno čvekajo o skrbi za blagor nižjih in srednjih slojev, ki pa jih izdajajo in financirajo ljudje, katerim se že na nosu pozna, da so kapitalisti z dušo in telesom. Med take liste, ki spekulirajo z ljudsko neumnostjo, spada tudi »Narodni Dnevnik«. Ta dvoumna odkritosrčnost nam očita, da zastopamo v uradniškem vprašanju logiko sitih. Naj nam »Narodni Dnevnik« imenuje samo enega gospoda iz krogov njegovih gmotnih podpornikov, ki je lačen ali pa živi v takšnih razmerah, kakor naše uradništvo, pa mu takoj priznamo, da zastopa logiko lačnih. Če tega ne stori, mu odrekamo pravico kritike.

— Avstriji prislojeni Slovenci na Stajerskem so večinoma z dušo še vedno na naši strani, posebno kar se tiče njihovega verskega življenja. Slej kot prej prihajajo čez mejo v svoje bivše župne cerkve k maši, spovedi itd. In to je tudi umilivo, ker v novi domovini nimajo duhovnikov, ki bi znali oziroma smeli znati slovensko. Priznati je treba, da avstrijske oblasti v tem pogledu našim rojakom ne delajo ovir. Mnogi Slovenci tam preko bi radi tudi svoje otroke pošiljali v naše šole, posebno v hribovju med Št. Iljem, Svečino in Sv. Jurjem na Pesnici, ker imajo do avstrijskih šol predaleč. Toda v tem so avstrijske oblasti neizprosne. Ganljivo je poslušati tu na meji, kako prihajajo glasovi naše pesmi od tam preko, ko pojejo delavci v vinogradih, pastirji na paši. Toda kako dolgo pa še? Da izmirje današnji rod. Ob nedeljah so takozvane »gostilne pod vejo« na naši strani polne avstrijskih državljanov obeh narodnosti. Zabavajo se z našinci v najlepši harmoniji, da ne pride nikoli do sporov.

— Deputacija velesejma v Beogradu. V Beograd je prišel delegat velesejma, član glavnega odbora, ravnatelj Trgovske akademije v Ljubljani dr. L. Böhm, da kakor vsako leto vzajemno s glavnim tajnikom Centrale industrijskih korporacij v Beogradu, dr. Cvetkom Gregorijem osebno povabita k slavnostni otvoritvi letošnjega velesejma odlične osebnosti naše prestolice.

— Poziv! Javno pozivljamo vsakogar, bodisi od ene politične stranke, kojemu sem za časa svojega službovanja pri direkciji pošte in telegrafa v Ljubljani, kjer sem bil šef posamnih odsekov — pri večini celo po dvakrat, trikrat — namenoma ali samo vedoma storil krivico, da stopi v javnost s svojim imenom in dokazi. Skrivati se za imuniteto odgovornega uradnika in blatiti na ta način višjega državnega uradnika, ne da bi bilo treba odgovarjati za svoje podlo dejanje, smatram za dokaz nizkosti in moralne propalosti. Pričakujem od najvišje instance, ki se baje bori proti korupciji, da takoj dvigne vse spise glede mojih preiskav pri moji oblasti, in videlo se bo, ali sem ali nisem kot zagrižen sovražnik tatov, goljufov in v nemarnih državnih uslužbenecv korektno in objektivno postopal. — Dr. Janžekovič, tačas še šef odseka direkcije pošte in telegrafa v Ljubljani.

— Volitev podžupana Glavnega odbora za osuševanje Barja v Ljubljani. Volitev podžupana Glavnega odbora za osuševanje Barja v Ljubljani se vrši za kot občino Trnovo, Karlovsko predmestje, Gradišče ter za kat. obč. Štepanja vas dne 13. avgusta od 9. do 11. ure dopoldne v Mestnem domu v Ljubljani. Volilno pravico imajo vsi oni, ki so vpisani v tozadevno volilnem imeniku. Izvoljen sme biti kot odbornik ali namestnik le oni volilec, ki ni član glavnega odbora za osuševanje Barja. Natančnejši podatki so razvidni iz pravil.

— Jovan Hranilović. V torek zjutraj je umrl v visoki starosti 70 let grško-katoliški dekan in predsednik novosadske sekcije novinarskega združenja Jovan Hranilović. Njegov pogreb se je vršil danes v četrtke dopoldne v Novem Sadu. Pokojni Jovan Hranilović je bil rojen v Dornu na Dalmaciji, in je dokončal svoje teološke študije na Dunaju. Kasneje je deloval kot duhovnik v Keresturu v Bečki, a je bil nato premeščen v Novi Sad. Ker se je leta 1890, sprl s škofom Drohobickim, je bil odpuščen s svojega mesta, dokler ni leta 1902 robil potom sodišča popolno zadoščenje. Med tem časom je deloval kot sotrudnik zagrebskega »Obzora«. Udeležoval se je tudi literarno in je star komaj 20 let priobčil v zagrebski reviji »Vijenac« svoje prve pesmi. Znan njegov delo so »Zamberske Elegije«. Bil je predsednik novinarske sekcije v Novem Sadu, član občinskega sveta, glavni urednik »Jedinstva«, član literarnega oddelka »Matice Srpske« in »Matice Hrvatske«. V političnem življenju je igral veliko vlogo. Bil je član Narodnega sveta, ki se je dne 26. novembra leta 1918. izrekel za priključitev Vojvodine Jugoslaviji. Pokojni je užival v vseh slojih in strankah velike simpatije. Večnaja jemu pamjat!

— Generalni konzulat poljske republike v Zagrebu opozarja vse moške državljane poljske republike, rojene 1. 1903. da se brez pogojev in v najkrajšem času prijavijo pri generalnem konzulatu v Zagrebu radi vpisa v vojaške spiske.

— Gluhonemi kot svetovni popotnik. Včeraj nas je obiskal gluhonemi Stojan Martin iz Moravskega Šumperka. On je prvi češkoslovaški gluhonemec, ki potuje okoli sveta. Stojan, ki je svoje potovanje nastopil leta 1919, je prepotoval že Avstrijo, Nemčijo, Jugoslavijo, Italijo, Švicco, Francijo, Holandsko, Anglijo in Češkoslovaško. Obvlada pismeno osem jezikov. Potovanje bo trajalo okoli 10 let in znaša pot, ki jo bo prepotoval okoli 95.000 kilometrov.

— Akademike, ki vsled težkih življenjskih razmer ne morejo stalno bivati v vseučiliškem mestu, opozarjamo na razpis prelokovskih mest v dijaškem domu v Ptuj v našem današnjem inseratu.

— Francoski dijak v Zagrebu. Na potu v Carigrad so prispeli včeraj v Zagreb francoski dijak in dijakinja iz Mahousa v Alzaciji. Djak so si ogledali muzej, knjižnico in dr. Bil je tudi na pokopališču Mirosvoj na grobu francoskih vojakov. Sneli so dijaki odpotovali v Beograd.

— Kongres proti tuberkulozi. Na mednarodnem kongresu, ki se vrši od 5. do 16. tm. v Lausanni, zastopa našo državo dr. Ljuba Stojanović, šef antituberkuloznega dispanzerja v Beogradu.

— Popravek. V včerajšnji notici o desetletni abiturijentov Slov. trg. šole ob.

— Glas iz občinstva. Čitali smo v nekem listu, da se namerava nasaditi po Miru drevje in tako olepšati sedaj zapuščen del mesta. Prav je tako, da se je spomnilo na koristno olepševanje zgodovinskega dela Mirja, a pri tem bi se ne smelo pozabiti na zanemarjene ulice okraj Gradašice od takozvane »Kerna« dalje. Dosedaj so bile neke vrbe, a te je lastnik prodal za drva in so tako ondotni prebivalci izpostavljeni žgočemu soncu ali pa hudemu vetru. Umestno bi bilo, da bi se na ta del mesta pri olepševanju Mirja ne pozabilo. — Valjavčeva ulica je bila lanske leto samo nasuta, a izvršena ne, zato je danes od daleč videti zaraščena kot travnik in pazi moraš, da si ne zlomiš noge, gotovo pa zgubiš peto, če hodiš po njej. V tej ulici je sedem ličnih zgradb, a ulica je še vedno neurejena. Čas je že, da bi se enkrat zgledala, kar je gotovo bolj potrebno kot Gorupovo ulice od Mirja do Gradašice, kjer stoji samo dve hiši in še tisti ob glavni cesti. Prosimo za ureditev tega dela mesta. Neki posestnik na Valljavčevi ulici meča plevel, čepinje itd. na ulico. Ljudje bi pač morali tudi sami imeti nekoliko čuta, da se kaj takega ne sme delati ne v vasi, še manj pa v mestu. Drugi zlivajo vodo na cesti, da je potem na poti blato. Cestni vozniki, ki vozijo smeti v Mestni log, nič ne pazijo na pasanta. Vozijo ponavadi po pešpoti namesto po cestnem kolovozu. Voznik, kateri škropi z vodo ceste, prihaja samo še na Kopališko ulico, po Zelenci poti pa nikdar. Vsa do Centralnega vrta bi moral škropiti. Prosimo, da se merodajni čimtelji spomnijo tudi na dosedaj pozabljene kraje.

— Tragična usoda naših rudarjev v tujini. V rudniku Ironona pod Jezerom Foley v Ameriki se je dogodila pred kratkim strahna nesreča. Voda je udrla v rove, pri čemur je bilo usmrčenih 41 rudarjev. Med rudarji je bilo tudi 16 naših rojakov. Dosedaj so potegnili iz rova še 11 trupel naših rojakov. Imena ponesrečenih rojakov so sledeča: Jurij Hočevar, Mije Bižali, Ivan Hlačar, Mihajlo Tomac, Ivan Malnarčič, Franjo Zajc, Franjo Hrovatn, Ivan Butković, Martin Valenčič, Ivan Jaklič in Ivan Mavrič. Trupla teh ponesrečenecv so že potegnili iz rovov, dočim se nahajajo v rudniku še: Ivan Šnajder, Marko Toljan, Anton Slak, Peter Magdič in Nikola Radulović. In koncu pripominjamo, da so mogoče ta imena ne točno in popačena, ker ameriški listi niso priobčili o ponesrečenih nikakih podrobnosti.

— Mrtvec na progi Čalinec Zagreb. Pri čuvancih 67 na progi Čalinec—Zagreb so našli truplo nekega neznanca, čegar identiteta se je ugotovila sedaj. Ponesrečen se pise Lovro Paler, tramvajski delavec iz Zagreba, rojen leta 1886.

— Preiskava proti čarugi v Zagrebu. Zagrebsko sodišče je uvedlo preiskavo proti čarugi in sicer je obdolžen starih roparskih umorov. Preiskavo vodi dr. Bratič, vendar se bo čaruga zasliševal v Osijeku.

— Smrt v tujini. Kakor javlja »Hrvat. ski Glasnik« iz Loraina v Ameriki, je bilo povodom strahovitke člona, ki je divjal nad mestom, ubitih pet naših rojakov in sicer: Stefan Koa, Imbro Zavor, Nikola Piškurič, Karlo Mužina in njegova žena.

— Sokolsko društvo v Šiški je moralo vzlet temu, da se je razvijte naraščajkega prapora izvršilo v nedeljo pri skrajno slabem vremenu, odpovedati javno telovadbo in veselico. Vsed tega se vrši v nedeljo 10. t. m. ob štirih popoldne javna telovadba in veselica z istim sporedom, kakor bi se morala vršiti v nedeljo. Pred telovadbo povorka po Šiški. Narodne noše dobrodošle. Sodeluje godba Dravske divizijske oblasti pod osebnim vodstvom g. dr. Čerina. Bratska društva se vlnudo vabijo, da se udeležijo prireditve. Za odpovedano prireditve dne 3. avgusta kupljene vstupnice so veljavne za 10. avgust. — Zdravlo!

— Tombola z nad 200 dobitki se vrši v nedeljo dne 10. avgusta ob 3. uri popoldne na glavnem trgu v Kamniku. Tombolo priredi delovna podružnica Jugoslovenske Matice v Kamniku. Posamne tablice stanejo 1 dinar ter so naprodaj po vsem Kamniku.

— Legitimacije za ljubljanski velisej. Jem se dobe pri Tourist-Office (Putnik), Ljubljana, Aleksandrova cesta.

— Najlepše pokrajinske razglednice (fotografije) Slovenije in Srbije nudi Tourist-Office (Putnik), Aleksandrova cesta.

— Vremenska napoved: Nestanovitno vreme.

— Policijske ovadbe: Tekom zadnjih 24 ur so prispale sledeče ovadbe: radi goljufije 1, kaljenja nočnega mira 1, cestnopolicijskega reda 4, pasjega kontumaca 4, nedovoljenega plesa 1 in zglaševalnih predpisov 1.

— Samomur v Zagrebu. Na podstrežju hiše št. 3 v Meduličevi ulici v Zagrebu se je obesila 67 letna Terezija Nula. Vzrok samomora ni znan, zdi se pa, da se je starka obesila v pijanosti.

— Mrtvec na železniški progi. Na progi Čalinec—Zagreb pri čuvancih 66 so našli truplo nekega človeka, srednje starosti. Neznane je moral biti delavec. Vlak mu je skoraj odtrgal glavo.

— Aretacija. Radi harenjenja je bil aretiran Josip Cebulj; radi nevarne grožnje je bila aretirana Alojzija Jančar in radi tatvine je bil prijel Marko Deruh.

— Sleparija s kartami. Po Ljubljani se klatita dva potepuha stara 85 do 40 let, ki sta izvršila že več goljufij z igro treh kart. Prvi ima sivo obleko, zeleni klobuk, je velike postave in gladko obel; drugi pa nosi modro obleko in črne, sivo obšite čevlje. Oba govorita nemško in sta zasledovana radi različnih goljufij.

IZ CELJA.

— V Savino je skočil in utonil dne 4. t. m. 83letni starček Anton Jeretin, stanujoč v Prešernovi ulici. Vzrok, ki je 83letnega starčka pognal v smrt, ni znan; so rodniški pravijo, da je bil že več časa zamljen in otočen.

— Prekmurski dijak iz Murske Sobote v Celju. Pod vodstvom g. prof. Orožna je prispelo včeraj na svojem poudnem potovanju po Sloveniji 26 prekmurskih dijakov v Celje. Ogledali so si mesto in bližnjo okolico in nato odpotovali v Rogaško Slatino.

— Orjuna v Celju priredi v soboto dne 9. avgusta ob 20. zvečer v veliki dvorani Narodnega doma za članstvo družabni večer.

— Koncert »Save« iz Zagreba se vrši v soboto 9. in ne v nedeljo 10. t. m., kakor je bilo javljeno.

— Lastniki vozilskih pozor! Orožništvo v Celju je zaplenilo več ročnih vozilskih, ki jih je pokradel Jožef Hamenšek. Lastniki, ki moreče pogrešajo kakšen ročni vozilec, naj se obrnejo na omenjeno žandarmerijsko postajo.

— Izkaz kužnih bolezni v mestu Celju od 27. julija do 3. avgusta 1924. Škrlatica: od prejšnjega tedna: ostali 4, ostali v nadalji; ni oskrbi: 4. — Davica: Na novo oboleli: 1, ostal v nadaljni oskrbi 1. — Dušljivi kašeli: na novo obolela 2, ostala v nadaljni oskrbi 2.

— Izpred sodišča. Pred okrožnim sodiščem v Celju so se 5. t. m. zopet vršile razprave. 28letni delavec Peter Čokli iz Loke pri Zussu, že večkrat predkaznovan radi tatvine, je izvrševal tatvine po raznih krajih Slovenije. Ponekod si je razne stvari prilastil tudi na druge goljufive načine. Obsojen je bil na 15 mesecev težke ječe. — 30letni Vinco Zeme iz Trbovelj je istokotno kradel po Sloveniji in Hrvaški ter se brez dela potepal okrog, dokler ga ni zasledila roka pravice. Sodišče mu je prisodilo dve leti težke ječe.

IZ MARIBORA.

— m Nušičev večer v Narodnem gledališču. Pravzaprav je bilo to, kar se nam je nudilo v torek večer v Narodnem gledališču, prvi srbski večer v tem hramu. Še nikdar, odkar imamo svoje gledališče, nismo videli toliko srbskega občinstva, kakor smo ga to pot. To večje zanimanje smo pogrešali doslej celo pri onih vpriporitvah, ki bi bile morale zanimati vse v Mariboru živeče brate Jugoslovane. Nušičev večer nas je iznenadil. Komaj smo v ponedeljek večer pozitivno zvedeli, da poseti naše obmejno mesto priznana igralska družba Spasićeva. Razen v lokalnem dnevniku kratka vest in par gledaliških lepakov samo na gledališkem prostoru ni bilo nobene reklame, sicer bi bilo gledališče še bolj polno, kakor je itak bilo. Bil je to lep večer, poln prostodušne zabave posebno za one, ki poznajo Nušičeva dela in Spasićevo družbo. Bratje Srbi so se prvi počutili v Mariboru kakor bi bili doma, sledili so z vsem svojim temperamentom vsaki kretnji, vsaki besedi igralcev — tako da smo imeli Slovenci pravzaprav kar dve gledališči, eno na odru, drugo v opazovanju srbskega poslušalstva.

Vprizorile so se: »Detto«, »Sala«, »Ratna ošteta«, komedija (Nušičeva dela) in »Čudo od žene«, burka (Spasićeva dela). Vsi trije umetniki: ga. Stefa Spasić in gg. M. L. Spasić ter Robert Matijević so želi seveda ponovna burna odbravanja. Bilo bi umestno, da se taki večeri do sezone ponove.

— m Vtis vesti o ukinjenju mariborske oblasti. Čeprav se je v informiranih krogih za slučaj preokreta v Beogradu pričakovalo, da bo s tem tudi konec samostojnosti mariborske oblasti in čeprav je bilo glede obstoja samostojne oblasti mnenje še vedno deljeno, vendar je zadela prva vest o koncu samostojnega velikega župana v Mariboru v splošnem presenetljivo. Že radi ljubega miru in da se sploh prične enkrat resno delo tudi na severnem obmejnem ozemlju, so se v zadnjem času tudi nasprotniki te razdelitve že sprijaznili z obstoječim dejstvom. Da je z novim režimom zapečaten usoda g. dr. Pirkmarjerja kot velikega župana, to je bilo vsem jasno. Ker prve vesti ne povedo nič, kaj bo zdaj z raznim oddelki pri mariborski oblasti, obstoja splošna nejasnost, ali bo sploh še obstala mariborska oblast kot taka. Na nepoučeno javnost vpliva ravno v tem slučaju zelo neugodno zagotovilo sedanje vlade, da hoče strogo čuvati — zakon.

Izpred sodišča.

— »Treske« boste vozili za balli, tako so zagrozili fantje, ko so nalagali balli Marije Slovkove iz Samotarcev, da jo peljejo na dom ženina Pavla Bradeske. »Treske boste vozili!« čes nas povabite, da nakladamo ml. Vse bomo stekli in kri bo tekla po tresskah. Ko je zvedel ženin o tej grozljivi bratovi Francoeta in Poldeta Končana, ki sta vodila skupino fntov, je poklical orožnike in jih je prosil, da ga ščitijo pred napadom. Končanova sta iz strahu pred orožniki sicer odnehal, toda eden je zagrozil, da bo šlo sedaj pri nalaganju sicer mirno, toda kasneje, kasneje — pa bo malo drugače. Ko sta orožnika nasilna brata prijel, jih je nadržila še njihova sestra Marija. Ozmerjala jih je s hudimi neumnimi in drugimi ne baš izbranimi psokami. Ko so končno balli odpeljali, je skočil France Končanov na starega Kuclerja in ga je posušeno opraskal. Pri tem se je obregnil tudi ob orožnika in mu je rekel, da naj molči, ker je bil pri vojakih samo infanterist, on pa je bil »Guccelfirar«. Senat je obsodil obtoženo, ki sta se zagovarjala s pianostjo, in sicer Franceta na 1 teden, Poldeta na 5 dni in sestro Micko pa na 150 Din ali pa 3 dni zapore, če ne bo kazni plačala.

— Čudna družba je vstopila nato v sodno dvorano. Razvrstili so se na obtožni klopi in sicer dva komaj 12 letna zankarna, zanemarjena, umazana, ekštrana fanta, da jih človek ne more pogledati brez pomilošovanja. Nijima so se pridružili obo enega izmed fantov bajtar na Moravski gori, ki ima tudi mal vinograd, ki pa nič ne nosi, ker se noče sam obdelovati, dalje njegov sin Jože in pa bajtarica Neža, vsi iz Moravske gore. Obtožena sta bila prvoožbožena fant, talina Poldek Zavri »Peterčkov« in Jože Golob »Kovačev«, da sta ukradla v raznih vinogradih čez 1000 mliadih trt — po drugi verziji 210 trtnih ključev na 6 kolih — Antoniž Hostnikovi pa sta ukradla, med tem ko so bili domači v hiši, okrog 40 kg slani, ne in mesa. Ostali trije obtoženci pa so bili obtoženi, da so dajali mladim tatitcem potuho in da so jih celo nagovarjali k tatvinam. Fantalina, katerih eden je okusil še tudi poboljševalnico, je pa pobegnili, sta tatvine priznala, zagovarjala pa sta se, da so jih drugi »naštaltali«. Obsojeni so bili oba fantalina in sicer eden na 1 mesec druzgi na 14 dni samotnega zapore in pa Martin Golob na 3 dni zapore, ker si je pridobil ukradeni slanino. In odšla je ta čudna družba ropet nazaj v goro Moravsko.

— Neznani »Gustelni«. Pred zeleno mlzo stopi že 7 krat radi goljufije kaznovan, ni znani delomrznih France Wohlgemuth. Ta mož je hodil po kranski okolici in se je izdajal za trgovca s fiziolom. Imel pa je to navado, da se je v gostilni ustavljal, če da čaka kmeti, ki mu pripeljejo fiziol. Med tem se je pošteno najedel in napil in je izgubil. Poleg tega pa je pokradel tudi več obleke in pa srebrno uro z verzičco. Obtoženo se je poslužil stare vsiljače starih lumpov in je hotel overiti senat, da mu je izročil obleko in uro neki neznanec, katerega pozna samo pod imenom »Gustel« in ne ve kako se pise. Ker pa sodišče takim »Gustelnom« še toliko ne verjame kot praznim bajkam in je navajal zagovornik v zagovor obtoženo samo, da je bil v vojni v glavo udarjen in da ga je povozil v Ameriki tramvaj, je bil obsojen podjeten fiziolar na 6 mesecev težke ječe in mora poravnati vso dolžno ječe in pijačo.

— Odmev iz zadnjega porotnega zasedanja. Poročali smo svoječasno, da sta bila meseca junija t. l. pred celjsko poroto obsojena Ciril Koprivc, pristojen v Št. Jurju ob južni železnici in Franc Bevc, pristojen v Mokronogu, zaradi hudodelstva ropa, izvršenega pri Valentinu Brečku v Kalobju, pri Neži Skoberne, Jurju Podgorščku in Marji Vrabčič v Šibeniku pri št. Jurju prvi na 5 let, drugi pa na 4 leta težke ječe, katera kazni se je zdelo javnosti in celo porotnikom daleko prenizka. Višje deželno sodišče v Ljubljani je sedaj na pritožbo državnika v Celju te kazni visoko zvišalo. In prisodilo Cirilu Koprivcu 11 let, Francu Bevcu pa 10 let težke ječe, kakor sta to zaslužila. Ravnotako se je zvišala na pritožbo državnika kazni Ivanu Primožiču in Šostanju, ki je bil zaradi hudodelstva tatvine kot tat iz navade obsojen pred poroto v Celju na 2 in pol leta težke ječe. Višje dež. sodišče v Ljubljani je določilo to kazni na 2 in pol leta.

Povodom velesejma

bo izhajal

„Slovenski Narod“

v pomnoženi nakladi in večjem obsegu, na kar prijazno opozarjamo gg. trgovce, obrtnike, gostilničarje itd. itd.

Gospodarstvo.

Industrija poljedelskih strojev v Ameriki.

Iz New Yorka.

Ko so se Združene Države ustanovile, so kmetovalci tamkaj rabili ista poljedelska orodja, ki so bila v rabi še pred Kristusom. Dandanes pa ima farmer na razpolago tisočero raznih priprav, ki mu omogočajo, da utegne opravljati več dela v krajšem času, z manjšim trudom in z nižjim stroškom kot kedaj poprej.

V kolonijalnih dnevih, ko je bilo samo poljsko orodje malo surovega ročnega orodja, se je devetdeset odstotkov vsega prebivalstva moralo baviti s poljedelstvom, da si je pridelo najpotrebnejši živež. Dandanes živi na kmetih manj nego polovica prebivalstva Združenih držav in mesto pomikanja poljedelskih pridelkov pridelamo lahko toliko, da izvažamo ogromne količine za prehranjevanje drugih narodov sveta. Razvoj industrije poljedelskih strojev je to dosegel.

Ta industrija je izvršila pravcato revolucijo v poljedelstvu. Posledica je bila, da je usoda farmerja postala mnogo bolj prijetna in manj težavna. Ob enem pa je ta industrija prihranila ljudem, delovnih sil, energije in časa za druge svrhe, zlasti za razvoj industrijalnega življenja in tako omogočila, da so Združene države postale največja industrijska dežela na svetu. V deželah, kjer so moderni poljedelski stroji v splošni rabi, dobite vse ugodnosti moderne civilizacije: napredna mesta, industrije, moderne priprave, izobrazbo in udobnost. Kjer se moderni poljedelski stroji ne rabijo, tam najdete primitivno življenje, nevednost, siromaštvo in stradanje.

Razvoj modernih poljedelskih priprav počiva ponajveč na ameriških izumih in iznajdbah; ameriška podjetnost in kapital sta razvila industrijo poljedelskih strojev. Nikak drug narod na svetu ne izdeluje niti polovice toliko modernih poljedelskih priprav kot Združene države. Nobena druga dežela ni uspela, da bi izdelovala boljših produktov te vrste. Ogromni uspehi te industrije je pripisati okolščini, da je ona brez ozira na takojšnje dobičke vedno stremela za tem, da ustvari ob najmanjši možni ceni vedno popolnejše priprave, ki naj razbremenjajo kmetovalca, skrajšajo njegov delovni čas in povečajo njegov pridelek.

Ogromna površina orne zemlje in možnost poljedelskega razvoja v tej deželi je bil brezdvomno važen činitelj v napredovanju industrije poljedelskih strojev. Ameriški farmer, prost tradicionalnih predsodkov, se je z navdušenjem oprijel novih sistemov. Dandanes imamo v Združenih državah industrijo poljedelskih priprav s skupno glavnicco 300 milijonov dolarjev. Normalno je 50.000 delavcev zaposlenih v 500 tovarnah, ki izdelujejo poljedelske priprave in stroje. V dobi 1919—1922 je povprečna letna produkcija poljedelskih priprav znašala 400 milijonov dolarjev, dočim je vrednost produkcije v letu 1919, in 1920, segala nad 500 milijonov in je leta 1922 znašala 210 milijonov. Avstralijski in južni Afriki so ameriški stroji pospešili razvoj. Celo na Angleškem, v Franciji in v drugih industrijskih deželah, ki pripravljajo svoje poljedelske stroje, se ameriški stroji dobe vsepovsod. Trgovski zastopniki te industrije se obračajo edaj proti vzhodu, kjer nešteti milijoni Kitajske in Indije še vedno obdelujejo zemljo kot pred tisočletji. Kake posledice bo imelo zboljšanje usode teh ogromnih milijonov človeštva vsled rabe modernih metod poljedelstva, tega si naša domišljija še predstavljati ne more.

Tekom leta 1923. so Združene države izvozile poljedelskih priprav v vrednosti nad 50 milijonov dolarjev. Današnji razvoj izvoza kaže na čim dlje večjo rabo ameriških poljedelskih strojev po vsem svetu. F. L. I. S.

—g Novosadska blagovna borza 6. avgusta. Na produktivni borzi notirajo: Pšenica haška 360—370; ječmen 310—320; koruza 275—280; oves 300—310; moka baze 50—570. Celokupni promet 415 in pol vagona, od tega 24 vagonov pšenice, 5 ječmena, 2 moka in ovesa. — Tendencna malačna.

—g Mleko v Italiji je bilo do sedaj zelo drago. Hektoliter je stal 64.90 ltr. Sedaj se niža cena za 3.30 lire pri hektolitr. Tako je stal liter mleka v Italiji v naši valuti 2.22. V Italiji imajo posebne komisije za določevanje cen.

—g Vsem razstavljalcem velesejma. Sejmski urad ponovno prosi, da vsi razstavljalci tudi s svoje strani napravijo čim večjo propagando za obisk velesejma, da bo uspeh popoln.

—g Otvoritev ljubljanske borze. Službena otvoritev ljubljanske borze za blago in vrednote bo dne 16. t. m. ob 10. predpoludne v borznih prostorih na Kongresnem trgu št. 9 v poslopiju Filharmonične družbe.

—g Cena kruha v Beogradu znižana. V sredo so peki v Beogradu znižali ceno kruha za 0.50 Din pri kilogramu. Tako stane bel kruh 6 Din in črn 5 Din kilogram.

—g Izvoz goveje živine in sivega mesa. Goveje živine se je izvozilo iz naše države meseca januarja za 76.5 mil. Din, meseca februarja za 41.1, marca za 39.6, aprila za 52.6, maja za 54.9, in junija za 63.9. Sivega mesa se je izvozilo: januarja za 62.7 mil. dinarjev, februarja 65.3, marca 28.2, aprila 21.8, maja 18.9 in junija 81.7. Tako gredo ogromne množine naše goveje živine v inozemstvo. Ni čuda, da se pri nas čujejo dan na dan pritožbe, kako je slabo goveje meso in iz njega napravljene jedi, ker slaba živina se ne izvažja, marveč ostane doma, dobra pa gre preko vseh obmejnih postaj. V tem oziru bi trebalo res korenite remendure.

—g Naš izvoz za prvo letošnje polletje znaša po uradnih podatkih 4175.9 mil. dl. narjave, torej za 824 milijonov dinarjev ali 25% več nego je znašal izvoz v istem času lanskega leta. Izvoz zadeva les, jaja, svinje, govedo, svinje, meso, pripr. meso, k. nje, pšenico, turščico, suhe slive in kože od divjadi. Lesa se je izvozilo meseca januarja za 134 mil. dinarjev februarja za 161, marca za 176, aprila za 144.6, maja za 196.3, junija za 184 milijonov dinarjev.

—g Cene kožam na svetovnih tržiščih naraščajo. Tako se poročja iz Londona, Amsterdama, Bruselja in Stockholma. Enaka je tendenca cen v južni Ameriki in Kitajski. Nemčija nakupuje velike količine kož v svrhu, da bo mogla zadoščati reparacijskim obveznostim. Zato je pričakovati le še naraščanje cen kožam.

—g Trgovina z usnjem se je razvijala v zadnjem tednu živahnije, nego dosedaj. Grosisti so začeli kupovati iz naših tovarnen večje množine, da si izpopolnijo svoje zaloge. Kakor se zdi, smo dosegli najnižjo stopnjo v cenah usnja, četudi se nadrobna trgovina še ni povzpela do večjega prometa. Razlog k temu je dejstvo, da je kmetstvo prebivalstvo preveč zaposleno s poljskim delom. Ko bo končano, je pričakovati tudi v detajlni trgovini živahnost. Cene surovih kož v Sloveniji to velja za goveje in telečje, so se v zadnjih tednih nekaj znižale in prilagodile tržnim cenam svetovne paritete, ker pri nas so bile cene za iste višje nego v sosednjih državah. Beležimo danes za usnje: vašk. kruponi, lahki 4 Din 75—80 za kg, vašk. kruponi, srednje teški 82—85, vašk. kruponi, teški 86—88, vašk. podplati v polovicah, lahki 60—62, vašk. podplati v polovicah, teški 65—70, vratovi 40—45, okrajne 32—35, notranji 35—60, kравine rjave 95—100, kравine črne 90—95, krpice črne gladke 110—120, boksteletine črne 25—28 kvadr. ševro črn inozemski 35—40 kvadr. Te cene veljajo pri prodaji na debelo in proti ta, košnjemu plačilu. Cene za surove kože: goveje lahke Din 15—16 za kg, teške 17—18 za kg, telečje 20—22 za kg, za vohodno te. zo, čisto izdelan.

—g Odpuščenje bančnih uradnikov na Dunaju. Z avgustom je bilo na Dunaju odpuščenih veliko število bančnih uradnikov. Po odpustu 1200 uradnikov Depozitne banke je sledil odpust 136 uradnikov pri Trgovski banki. Pri večjem številu manjših zavodov je bilo uradnikom naznanjeno, da se po preteku odpustnega roka ne reflektira več na njihovo službo. Mnogo se komentira odpust 300 uradnikov in 100 slug pri splošni prometni banki. Pri banki »Merker« odide 120 uradnikov. Tudi velebanke hočejo zelo omejit število svojih uradnikov.

—g Preliminarni zakonski načrt za prireditelje. V Rimskih Toplicah se je vršilo posvetovanje zastopnikov trgovsko-obrtnih zbornic iz Zagreba, Beograda in Ljubljane o zakonskem načrtu za prireditelje svet. Preliminarni načrt se razpošlje v proučevanje vsem poklicnim korporacijam, nato bo sledila koncem septembra konferenca v Beogradu in na tej se sestavi definitivni tekst omenjenega zakonskega načrta.

—g Nova predilnica. V Nevesinju v Hercegovini se zgradi nova moderna predilnica.

—g Telefonska mreža. V naši državi je bilo koncem leta 837 telefonskih central in javnih govornic s 27.009 telefoni pri privatnikih. Dolžina telefonskih črt znaša 27.268 km.

—g Prodaja raznih odpadkov. Uprava državnih monopolov v Beogradu bo prodala dne 8. septembra t. l. na javni dražbi okoli 300.000 kg odpadkov od cigaretnega papirja, kartaona in tekstilnega materijala. Predmetni oglas z natančnejšimi pogoji je v listu »Trgovske in obrtniške zbornice« v Ljubljani interesentom na vpogled.

—g Znižana vozilna za spavarje. Ministrstvo saobračaja je odobrilo znižanje vozne cene po železnicih za vse spavarje, kateri se vračajo po železnici v Slovenijo. Znižanje velja samo za tretji razred.

—g Sprejem gojenk v Kmetijsko gošpodinjsko šolo Kmetijske družbe v Ljubljani. Ta zavod se nahaja v Marjanišču in prične novo šolsko leto s 1. oktobrom 1924. Šola traja 11 mesecev. Gojenke, ki morajo biti najmanj 16 let stare, plačujejo mesečno za hrano, stanovanje in razsvetljavo in sploh za vse Din 500. Pouk sam je brezplačen. Deklice, ki žele vetopiti v gospodinjstvo šole, morajo predložiti svoje lastnorčno spisane in neoklepane prošnje zadnji čas do 25. avgusta t. l. Kmetijski družbi v Ljubljani. Prošnji je priložiti krstni list, zadnje šolsko spričevalo, zdravniško spričevalo, posestni list in obvezno pismo staršev ali varuha, s katerim se zavazujejo plačati vse stroške šolanja. Vsa potrebna pojasnila daje Kmetijska družba za Slovenijo v Ljubljani.

—g Nezaposlenost na Madžarskem narašča od dne do dne. Nekatere tovarne so reducirale delovni teden na samo 3 delovne dni. V lesni industriji je zaposlenih 24.6% v mesli 11.4, v grafični 30.1. Parlament se ima baviti v prvi vrsti z vprašanjem nezaposlenosti.

—g Železniški promet naše države v preteklem letu na državnih železnicah izkazuje 575.545 vagonov. Ljubljansko ravnanje je odpremlilo 75.190 vagonov, od tega 6570 brcih, 14.600 potniških, 17.520 mešanih in 36.500 tovornih. — Skupno število vagonov je bilo 28.740, potniških 102.545, mešanih 184.915 in tovornih 259.615.

—g Banatski čilimi. V Vojvodini name. ravajo otvoriti šole za izdelovanje čilimov (preprog). Prva šola bo v elemirski občini. V Banatu se razvija ta stroka do. mače industrije vedno bolj. V inozemstvu se povprašuje v vedno večji meri po banatskih čilimih, za katere se v zadnjem času interesirajo tudi Zedinjene države. Obeta se ugoden izvoz.

—g Svinjski sejem na Dunaju dne 5. avgusta. Na svinjski sejem na Dunaju dne 5. avgusta se je prijavilo 11.517 svinj, od teh 3220 komadov debelih svinj, 7797 kom. me. snatih svinj in 164 komadov, neprodanih na zadnjem sejmu. Prišlo se je iz Rumun. ske 1593 kom. debelih in 267 kom. mesnatih svinj, iz Jugoslavije 892 debelih, iz Dun. ske 117 debelih in 2 mesnatih, iz Poljske 578 debelih in 7428 mesnatih in 40 debelih ter 100 mesnatih domačih svinj. Cene (av. str. kronah) so bile sledeče: Prva de. bele svinje 23.000—23.500; srednje debele svinje 22—23.000; stare debele svinje 20—22.000, izbrane teške svinje 21.000—23.000; izbrane lažje svinje 22.000—23.500; angle. ške mesnate svinje 19—22.000.

—g Iz Dalmacije. Te dni je bilo odob. reno delo za elektrifikacijo Malega Rata, Dugega Rata iz Supetra od tvornice »Sufida« na poljsko Primorje. Tako se dose. že lep napredek v teh prijetnih selih, kjer stoji nekoliko modernih hotelov za letov. ške. Trebalo bi ob bregovih skrbeti za go. ljtve goščev. — V Dalmaciji se je plače. valo 35 dinarjev za bl. mošta tudi pri uvozu v zatvorjene kraje. Na intervencijo splitske trgovske zbornice je sedaj ministertvo uki. nilo vse doslej tozadevno izdane naredb.

—g Gospodarsko prijelatstvo med Ru. sijo in Nemčijo se zopet javlja in dokazu. je, da so tisti toliko naglašeni spori med obema državama že končani. V krajšem sle. di velika naročila za stroje, električne in kemične predmete iz Rusije v Nemčijo. An. glifa, Švedska in zlasti Holandska, ki so imele zadnje čase mnogo naročil, bodo s tem najbolj zadete.

—g Romunski izseljenci za Ameriko. Okoli 3000 Romunov se napoti te dni v Ameriko. Ministrstvo saobračaja je izdalo na vse postaje, mimo katerih se vozijo, ukaz, da se ima z njimi ravnati na najlepši način.

—g Dobava drv. Direkcija državnih železnic v Ljubljani razpisuje dobavo 90.000 kilogramov, suhih drv (odpadkov, krajnjaki) 1 m dolge v zvezkih. Natančnejša pojasnila daje ekonomsko odeljenje te direkcije. Ponudbe do 11. avgusta 1924.

—g Finačna delegacija objavlja, da iz. de »Izkaz o stanju hranilnih vlog (po knji. žicah in v tekočih računih) pri regulativnih hranilnicah v Sloveniji za II. četrtletje 1924« v eni prihodnjih številk Uradnega lista.

—g Dobave. Dne 4. septembra t. l. se bo. do vršile naslednje ofertalne licitacije: pri ravnateljstvu državnih železnic v Subotici glede dobave bakra ter glede dobave jekla; pri ravnateljstvu državnih železnic v Zagrebu glede dobave raznega jekla in jekle. ne pločevine; pri ravnateljstvu državnih železnic v Sarajevu glede dobave raznega stekla; pri upravi državnih monopolov v Beogradu glede dobave 2770 m desk iz mehkega lesa. Dne 5. septembra t. l. se bodo vršile naslednje ofertalne licitacije: pri ravnateljstvu državnih železnic v Subotici glede dobave pisarniškega materijala; pri ravnateljstvu državnih železnic v Zagrebu glede dobave indigo papirja, telegrafske barve za žige, telegrafskih trakov in blaz. nic za žige; pri upravi državnih monopolov v Beogradu glede dobave embalažnega ma. terijala za povezovalne tobaka (platno, spaga, plombe itd). Predmetni oglasi z n. tančnejšimi podatki so v pisarni trgovske in obrtniške zbornice interesentom na vpogled.

—g Dobave. Pri ravnateljstvu državnih železnic v Zagrebu se bo vršila dne 28. avg. t. l. ofertalna licitacija glede dobave 6150 šarnic (pr. otro raspisana na dan 11. avg.). Dne 6. septembra t. l. se bodo vršile na. slednje ofertalne licitacije: pri ravnatelj. stvu državnih železnic v Subotici glede do. bave skretne tr. gle dobave bandaž za kole. sa; pri ravnateljstvu državnih želez. nic v Zagrebu glede dobave raznih tisko. vin. Dne 9. septembra t. l. se bodo vršile naslednje ofertalne licitacije: pri ravn. teljstvu državnih železnic v Sarajevu glede dobave mnja in usnjatih jermenov; pri ravnateljstvu državnih železnic v Subotici glede dobave 1500 kg olja ter glede do. bave raznih podveznic in žebčev za trač. nice ter lufredona; pri upravi državnih mo. nopolov v Beogradu glede dobave 60.000 kilogramov čistega bencina. Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisar. ni trgovske in obrtniške zbornice v Ljub. lani interesentom na vpogled.

To in ono.

Edison.

(Dalje)

S tem nesrečnim dogodkom se sačenja za Edisona pestro življenje. Moral se je potikati od brzojava do brzojava, vendar pa je porabil ves svoj denar za knjige in instrumente. Nekoč se mu je posrečilo do. biti Faradayjevo delo o elektriki. Ko se je vrnil ob štirih jutraj iz svojega urada, je čital nepretrgoma do obeda. Sedeč za mizo se je obrnil k enemu svojih prijateljev, ki je bil povabljen na kosilo, rekoč: »Adam! Toliko moram se napraviti, življenje pa je tako kratko, da ne smem izgubiti niti mi. nute.« S temi besedami je ostavil kosilo in hitel na delo. V tej dobi Edisonovega živ. ljenja se pojavi prva njegova iznajdba, za katero je dobil nagrado. V službi telegrafi. sta je moral poročati po brzojavu o parla. mentarnih zasedanjih. Pri tem se je pogo. sto čutil, da je treba izgubljati toliko časa za štetje glasov in da se pogosto praktična tudi s prevaro. Ta okolnost ga je napeljala na misel, da bi iznašel stroj za glasovanje. Njegova iznajdba predstavlja to udobnost, da poslanec ni treba dvigati rok, temveč da zadostuje pritisk na gumb, ki se nahaja na levi ali drugi strani sedeža in na ta način označi njegovo ime »da« ali »ne« na ke. mično prepiranem papirju lente. V tem času pa prešteva električni aparat oddane glasove.

Edison se je napolnil s svojim aparatom v Washington k predsedniku komisije ame. riškega parlamenta. Ko si je predsednik natančno ogledal aparat, je dejal mlademu izumitelju: »Dragi dečko, vaš aparat delu. je izborni, nič boljšega si ni mogoče izmi. liti. S takim aparatom je nemogoča vsaka svijača ali prevara pri glasovanju. Toda to ni ono, kar potrebujemo. Včasih je edi. ni pripomoček za odklonitev slabega zaka. na, ta, da skrijemo glasove in prepričimo nji. šteje. Divim se vašemu geniju in moti. vki, ki so vas vodili pri iznajdbi in kon. strukciji tega aparata, vendar pa vam mo. ram odkrito priznati, da ne vemo kaj po. četi z njim — vzemite ga nazaj.« — Ves potrj je položil Edison svoj aparat na ra. me in odšel iz parlamenta. Toda to razoča. ranje mu je mnogo koristilo. Seveda je de. jal večkrat sam — to mi je bilo zelo ne. prijetno, ker sem upal, da dobim solidno nagrado za iznajdbo, toda ta slučaj je bil zame dobra šola. Že takrat v parlamentu sem prisegel, da nikoli ne bom iznašel ne. kaj, kar ni nujno potrebno. Moje iznajdbe morajo biti koristne za vse. In doslej ni. sem prelomil svoje besede.

Kmalu po brezuspešni iznajdbi stroja za štetje glasov je odpotoval Edison v Bo. ston in New York. Tu je ostal brez fikla v žepu, zakaj vse denar, ki ga je še imel, je izdal za knjige in aparate, tako da je ko. maj plačal stanovanje. Nekega jutra se je sprehajal po bulvarju Lower Broadway. Slučajno je zašel v lokal, kjer so bili elekt. rični aparati za posredovanje med borzo in bankirji. Aparati niso delovali dobro in vprav tisti hip, ko si je Edison ogledoval glavno dvorano, so bili vsi navzoči zelo razburjeni. Pravkar so se bili aparati po. kvarili. Vsak hip so vpraševale banke, kaj je z aparati in kdaj začne iznova funkcijo. nirati. To je bil moment, ko je bila cena zata zelo visoka in verizništvo je napenalo vse moči. Ravnatelj družbe se je trudil s svojimi pomočniki na vse načine, da ugot. vi vzrok tega nepričakovanega zastaja, to. da ves trud je bil zaman. Bil je ves ob. pan. Edison je opazoval vse to in prosil bankirja, naj mu dovolijo popraviti apar. te. Dovolili so mu. Prižibal se aparatu, po. tegne iz njega prožino, ki je bila padla med kolese, in aparat je začel takoj funkcijo. nirati. Navzoči so se v silnem začudenju spogledali.

Edisona so takoj povabili naj vstopi v dotično podjetje v službo. Po kratkem po. gajanju je dobil mesto pomočnika ravna. telja z mesečno plačo v znesku 1500 fran. kov. To je pomenilo za mladega iznajditel. lja rešitev. Pozneje je pri neki priliki iz. javil, da bi se skoraj onesvestil, ko so mu povedali, koliko bo imel plače. Potem si je Edison lepo uredil svoje življenje. Imel je svojo delavnico, kjer je eksperimental. cele noči. Značilno za Edisona je to, da bi bil težko dosegel take uspehe, da ni bdel cele noči.

V novi službi je posvetil spočetka vse svoje moči aparatu, ki so ga bili spravili iz gmotne tesle. Bil jim je hvaležen in zato se je lotil dela, da jih izpopolni. Po ne. štetih poizkusih je iznašel avtomatični re. gulator. Svoj model je demonstriral pred predsednikom upravnega sveta dotične ak. cijske družbe in dobil nagrado v znesku 200.000 frankov. S to vsekakor posrečeno iznajdbo konča Edison prvo dolo svojega življenja. Od tistega dne, ko mu je sreča naklonila tako bogato nagrado, je postal Edisonovo življenje zgodovina cele vrste iz. najdb. Njegove prve iznajdbe so bile na. ravno na polju brzojava. Tako je iznašel aparat »Duplex«, s pomočjo katerega je mogoče poslati dve brzojavki istočasno po isti progi v nasprotnih smereh. Leta 1874. se je »Duplex« spremenil v »Quadruplex«, po kateri pošiljamo dve brzojavki na vsako stran. Ta patent je prodal Edison brzojav. ni družbi »Western Union«, ki si je izgo. vorila tudi pravico, da kupi vse njegove bodoče iznajdbe. Da pokažemo praktično stran te iznajdbe, moramo omeniti, da pomeni podaljšanje 100.000 km br. zojavne žice do 400.000 km brez dodatnih stroškov. Na ta način si je družba prihrani. la težke milijone, ker je plačala Edisonu za iznajdbo samo 150.000 frankov. Takrat je bil Edison star 30 let. Pozneje so se poja. vile ena za drugo iznajdbe: avtomatični brzojav, telefon, električne žarnice, foto. graf, linsotop itd. Odveč bi bilo razlagati pomen vseh iznajdb »velikega čarovnika«, ker so itak dobro znane. Omejiti se hočemo le na nekatere, ki jih širša javnost večino. ma še ne pozna.

(Konec prihodnjic.)

MIROVNO DELO.

V spomin na izbruh svetovne vojne se vrše povsodi na Holandskem mirovni tedni in protimilitaristična zborovanja. Posebno se odlikujejo v tem mladinske organizacije. Mednarodna ženska liga za mir in svo. bodo je priobčila 29. julija 1924. oklic, v katerem govori o razdejnanju in kaosu, ki ga je povzročila svetovna vojna. Blaznost ljudi pa je še tako velika, da nas takl, ki ne nosijo odgovornosti in ki si iščejo le do. bička, stavišajo pred možnost nove vojne, ki bi bila še groznejša od pretekle in nam bi vse uničila. Na kaj se čakamo? Ali ni zadnji trnutek že tu? 29. julija 1914: sploš. na priprava volesil za svetovno vojno; 29. julija 1924: splošno pripravljanje vseh mož in žena za mirovno delo. Liga za mir in svobodo apelira na vest in razum vseh so. meščanov in someščank, da se pridružijo mirovnemu gibanju.

KOLIKO JE VREDNA ŽENA?

Senzacionalen proces v Londonu.

Koliko je vredna soproga kot živijska družica in gospodinja? S tem ne baš lahkim vprašanjem se je imela baviti pred krat. kim porota v Londonu pod predsedstvom sodnika Rochea. Vršila se je namreč raz. prava o tožbi tovarnarja Edvarda Kryana, ki je zahteval od žepeljice svoje žene, ma. jorja Rouna, 10.000 funtov odškodnine.

Sicer je v Angliji na dnevnem redu vedno dovolj takih slučajev in porota so. dišča imajo vedno določiti vsoto, ki jo mo. ra dobiti prevaranji soprog, vendar je bil toplot slučaj bolj zamotan kot običajno. Predsednik Roche je namreč eden najbolj naprednih sodnikov v Londonu, ki hoče odpraviti vsa zastarela zakonska pravila. Roche je hotel porotnike in tožitelja pra. pričati, da je napačno zahtevati odškodnino za izgubljen zakonsko srečo.

»Ne ujemem Vaših nazorov« je rekel sodnik tožitelju. »Vaša žena vam je po. stala nezvesta. Raditega se bočete od nje ločiti. Prav je tako in poceni. Kako pa mo. rete od moža, ki vam je odvedel ženo, za. htevat denar?«

Kryan je bil vsled sodnikovega vpraša. nja presenečen; oprl pa je svojo zahtevo na razsodbe višjih sodišč, ki so vedno po. trdila zahtevo moža. Sodnik pa s tem od. govornim ni bil zadovoljen.

Kryan je nato izjavil: »Mojor mi je zare. povzročil veliko škodo, ker mi je zapeljal in odvedel moje ženo. Moja soproga je bila kot gospodinja nenadomestljiva. Vodila je gospodinjstvo, skrbela je, da sem bil to. no postrežen, moje obleke in moje perilo so bile vedno v redu. Razven tega mi je nudila zabavo, delila je z menoj skrb in veselje... Vse to predstavlja neprecenljivo vrednost.

Bil bi še vedno v posesti tega zaklada, če mi ne bi major odpeljal soproge.

Predsednik mu je nato svetoval da se poroči še enkrat, na kar je Kryan odvrnil, da mu njegove prve soproge ne nadomesti nobena druga. Zahteval je, da mu mora major plačati 10.000 funtov.

Predsednik ga je nato zavrnil, nagla. šajoč, da ženo vedno vzgaja mož. Žena pa. metnega in premetenega človeka je običaj. no pametna in premetena. — Nato je pred. sednik imel še daljši nagovor na porotnike in jih pozval, da odklonijo zahtevo glede odškodnine za odpeljano ženo. Porotniki, ki pa niso bili tako radikalnega mišljenja so odredili, da mora major tovarničarju Kryanu plačati 500 funtov sterlingov.

ZANIMIVE ŠTEVILKE.

O iznajditelju šaha pripovedujejo, da je šel s svojo iznajdbo h kralju svoje de. žele. Ta je bil šaha tako vesel, da je ob. ljubil iznajditelju izpolnitev vsake želje. »Tedad želim«, je rekel iznajditelj, »da mi za prvo polje šahove deske daruješ eno pšenično zrno, za drugo dve, za vsako na. daljno polje pa dvojno število zrn. Na prvi pogled se zdi ta prošnja skromna; če pa si stvar natančneje ogledamo, uvidimo, da jo skoraj ni bilo mogoče izpolniti. Ker ima namreč šahovska deska 8x8=64 polj, tedaj znaša vedno podvojeno število od polja ko polja ogromno množico.

18.446.744.073.709.551.615

zrn. Izračunali so, da bi ta množina zado. stovala, da bi jo pokrije površina zemlje en centimeter visoko.

Drug primer: Ker znaša povprečna starost človeka 30 let, in živi na svetu č. l. 1500 milijonov ljudi, bi moralo vsakih trideset let tudi toliko ljudi umreti, torej v enem letu nad 50 milijonov, v enem ted. nu nad milijon. Dnevno torej umre 143.000 oseb, vsako uro 6000, vsako minuto 100, vsako sekundo eden ali dva človeka. Če ra. čunamo, da je bilo število prebivalstva sve. ta v vseh časih enako, kar seveda ni bil slučaj, ker stalno narašča, tedaj je od Kr. rojstva pa do danes umrlo 95.000 milijonov ljudi.

Zopet drug primer: Najfinjši stroj, ki brez defekta in prenehanja teče 70 ali 80 let in še več, je človeško srce. V vsaki uri bije okoli 5000, kar znaša do starosti 60 let 2 milijardi 639 milijonov in 800.000 krat.

Letna produkcija piva je znašala leta 1913 46.000.000.000 litrov. Če prenesemo to v sliko, bi to tvorilo reko v dolžini Rena, 200 čevljev široko in 6 čevljev globoko. Ena najstrašnejših elementarnih nezdov je tajfun. Leta 1337 je bilo povodno tajfuna v dolini Ganga usmrtilih 400.000 oseb, leta 1554 na indijskem obrežju pri Ardamanih 40.000. Tajfun na otoku Formosa je leta 1911 uničil in porušil 26.000 hiš, v oktobru leta 1913 je vihar usmrtil 40.000 oseb. Pre. teklo leto je uničil tajfun luko Svato to v Kitajski, pri čemur je bilo usmrtilih 50. tisoč oseb.

Darujte za sokolski Tabor!

Miran Jarc:

Gledanja.

9. Sedmi dan.

Kadar se ustavijo šumeča kolesa delavnikov, se nad ulicami, po katerih so se pred nekaj urami vrele in gostole množice, prelivajoče svojo hrupno razgibanost z ropotom in šumotom vozov avtov, vlakov v uspravanki, ki še edina tolaži neskončno bolnega človeka dvajsetega stoletja... se nad ulicami razpne čudovit obok solca in tišine in mirovanja, ki ga prebadajo le še sijoči zvoniki cerkva. O, kaj čutiš ob tem miru, ki te najbrž zgrozeva kot dih bližajoče se smrti, kot molčanje brezkrayne Sahare ali pa blodno strmenje v živo brezkončnost osamelosti? Mir in molk sedmega dne! Brezbesedje Nedelje! Ne beži v pokrajine, ki bi ti prikrile grozo s haljami in tancami gostih selesenj, ki so polna ljubavnih nemirov in dihov razvalovane krvi! Ne zatekaj se v parke, kjer od vsepovsod sije magnetizem zadržanih strasti, fluid drhtečih teles, zapeljiva in lokava domačnost pastoral in idil, ki imajo navidez podobo nedolžnih starih holandskih bakrorezov, a se še v prihodnjem hipu utegnejo razrasti in zgostiti v peto dejanje blazno grozne ža-

logre. Ostanj doma in čakaj! O, tišina Sedmega dne! Solnčen je obok, toda ali ni njega soj palec kot pradačni glas, ki je zaklical iz gorečega grma?! Hiše so hiše, cerkve so cerkve, ulica je ulica, ti si ti — in vendar: kakor, da je vsaka hiša privzela na svoje obrise še odsev nečesa drugega in je cerkev žugajoča kakor ogrožen prst — zvonik, kipeč v nebo, in je ulica kot prazen, brezodmeven labirint, ki se v njem izgublja sleherno čustvo, sleherna misel, sleherni utrip srca.

O, težko je nam sveto Gledanje Bogu posvečenega dne, ker moramo biti sami s seboj. Sebe smo pozabili, izgubili. Izgubili smo Se davno kje, davno kdaj: morda pri prvem sestanku ob rastočem mesecu in v gaju, ki je nalikoval bivališču gozdnih vil, morda pri prvi bojeviti kretnji, ki je hotela zavesti poslušno in omamljeno množico za seboj, morda na prvem plesu, ki je bil šele skromen uvod v omotične noči godbe, obljub, poljubov in objemov; pozabili smo na Sebe: morda ob prvem ženketu novcev, morda ob zmagovitih himni dinamične tovarne, morda ob občudovanju vedno rastoče lestvice imenitnih osebnosti v socialnem življenju. Toda, ta glupi opoj je le trenoten! Najsi bo njegova trajnost še tako dolga, resnična

ni. Vedno jo moramo umetno hraniti, vedno znova jo moramo, sami sebe slepeči in preglušajoči, oživetvarjati z veseljavami, z izleti, z zabavami, z delom, z vinom, pesmijo in z ljubeznimi. Toda vedno in vedno preži skrit sovražnik — v resnici blag angel — oznanjevalec višjega življenja — in nas ustavi s tišino, z mirovanjem Nedelje.

Kajti v sveti knjigi Stare zaveze stoji pisano: »Sedmega dne pa je Bog dovršil svoja dela in se odpočil od svojih dejanj. In je sedmi dan posvetil in ga blagoslovil...«, da bi tudi človek ta dan posvetil Sebi — Njemu in ga preživel veličastno-radostno, brezmejno ljubeče in bi vsaka beseda, vsaka kretnja bila molitev.

Ali človek je Sebe izgubil. Grozno je samevati, kadar je v srcu praznosta. In praznosta je v srcu, ki je leta in leta pelo, dihalo in živelo le za stvari, ki je sužnjevalo stvarom strasti neodrešenega telesa. Topo sklonjeno bitje, podoba izmučenega ujetnika, ki so ga zaprli v ječo samo za en dan: to je slika današnjega človeka: bitja brez srca, brez Sebe, brez življenja.

In ti upornik, ki meniš, da je mogoče odrešiti bolni svet z bakljami bojevitih krikov, z ročnimi granatami in

samokresi, z nasiljem vseh vrst, ti, ki podpihuješ narod na narod, združajoč omamljena ljudstva v zmedenost, v sovražstvo proti sosedu, ki nima tvoje govornice, — a še bolj ti obsedeni upornik, ki hočeš izenačiti ves svet s pogromi in požari, z ropi in pustošenji v imenu »Enakosti« — kaj res misliš, dvolični upornik, da si na pravem, posmehujoč se moji Besedi? Bori se z mečem, ti, ki veruješ le v telo, le v Stvar! Jaz se borim z Besedo, ki je most med človekom in človekom, ki pa je tudi tako močna in glasna, da jo zaslišijo živali in drevesa in zemlja sama, ker je Beseda božja darilo v spomin na visoko stvarjenje človeka. Da je vsaka beseda zman, se mi rogaš? Če je to res, čemur pa ne verujem, da bi imel dovolj vzroka za to, potem pa se ne imenujmo več »Človek« in smo manj kot vsaka blodna, razdivjana zver... in potem nimaš tudi ti pravice boriti se za zmagano — zver.

O, da je slehernemu od nas dano vsaj vsaki sedmi dan stopiti pred zrcalo in se zreti in premagovati občutek strahote osamelosti in si v izpovedavanju, v najgloblji in najtišji odkritostnosti ustvarjati podobo Samega Sebe! Dokler ne bomo doživljali Nedelje, kot nam jih je pokazal Bog, je ves

napor zman, je ves napor ostudna laž, gnala krinka — civiliziranca, ki ima pod belimi rokavicami kremplje, ki mu črna obleka pokriva zversko telo in mu ustnice drhte, žejne gorke krvi, žejne teles...

Velik je sicer človek v svoji razdivjanosti in širen je obseg njegovega razdejavanja in dolga so leta njegove osedenosti, toda še silnejši je železno neisprosnost zakon življenja, ki ga uravnava božja tehtnica: »zob za zob, oko za oko« in na katere vrhu žarijo Besede: »Kdor besni z mečem, ga bo meč posekal.«

Svoj večne tehtnice pa je vse jasnejši in Sodba morda ni več daleč...

Glavni urednik:
RASTO PUSTOSLEMSEK.
Odgovorni urednik:
VALENTIN KOPITAR.

Konzulati v Ljubljani:

Češkoslovaška: Breg 8/I.
Belgija: Urad Ljubljanskega veleposlaništva.
Avstrija: Turjaški trg 4/II.
Italija: Zrinjskega cesta 3/I.
Portugalska: Dunajska cesta 33.
Francija: Dunajska cesta (Ljubljanska kreditna banka).

Darujte za „Sokolski Tabor!“

Vaše potrebe u lanenem sjemenu, koščicama od bundeva i sunčanica, te grahu obavlja kod

Zvonko Rubetič,
trgovina zemeljskih plodina
Ivaničgrad kod Zagreba. 5069

NAPREDNO OBRATNIŠKO DRUŠTVO V LJUBLJANI

priporoča sl. občinstvu naslednje obrtnike:

Kleparji:
Pičman Lovro, Strelška ulica 29.

Mizarji:
Primožič Ferdo, Trnovski pristan 4;
Perko Matija, Zgornja Šiška (tel. 372);
Šenica Jožef, Za Bežigradom 5;
Škafar Franc, Rimska cesta 16.

Zaloga pohištva:
Škafar Franc, Rimska cesta 16.

Ključavničarji:
Gajer Rudolf, Cesta na gorensko železnico;
Rebek Josip, Cankarjevo nabrežje 9.

Vodovodni inštalaterji:
Pičman Lovro, Strelška ulica 29.

Soboslikarji:
Rožič brata, Vegova ulica 8;
Špetič Stefan, Rimska cesta 16.

Pleskarji:
Rožič brata, Vegova ulica 8.

Parketarji in zaloga parketov:
Puh Josip, Gradaška ulica 16;
Primožič Ferdo, Trnovski pristan 4.

Krojači in krojačice:
Iglič Fran, Kolodvorska ulica 23;
Kersnič Ivan, Resljeva cesta 1.

Brivci:
Franchetti Engelbert, Dunajska cesta 20;
Loborec Franc, Rimska cesta 21;
Zajc Franc, Dunajska cesta 12;
Gjud Ivan, Stari trg 28.

Fotografi:
Hibšer Hugon, Valvazorjev trg 7.

Knjigovezi:
Jakopič Ivan, Cankarjevo nabrežje 8.

Pisalni stroji, potrebščine
mekanična delavnica
(popravljalnica)
L. BARAGA, Ljubljana,
Selenburgova ulica 6-

Zobozdravnik
dr. Ivan Oblak
zopet redno ordinira
Miklošičeva cesta
(Vzajemna posejilnica) 5070

TRGOVINA
mešanega blaga v sredi
mesta na zelo dobrem pro-
storu
se prodaja

radi družinskih razmer in
preselitve. Stanovanje kupcu
na razpolago.
Potrebno dinarjev 180.000.
Ponudbe pod Maribor 1836-
5059 na upr. Slov. Naroda.

IMATE LI
KURJA OČESA?
potem uporabljajte
„CLAVEN“
Ime „Claven“ je zakonito
zavarovano!
„Claven“ je mast (torej no-
bena tekočina ali obliž), katere ta-
koj po prvem mazanju bolešine
ublaži in po 6 dneh kurja
očesa, žulje, trdo kožo
itd. popolnoma in brez bo-
lečin, s koreninami od-
strani!
Dobiva se v vseh lekar-
nah in drogerijah, a kjer
bi tega ne bilo, se prosi, obrniti
se naravnost na proizvajatelja:
Lekarna in kosmet, laboratorij
Mr. M. Hrnjak,
Sušak (Hrvatsko). 5014

Za odgovore uprave
naj se priloži
1 dinar. Plačuje se
vnaprej.

MALI OGLASI

Cena malih oglasov
vsaka beseda
50 para. — Najmanjše
pa Din 5—

Službe

Plačilni natak
se sprejme za hotel v
Ljubljani. — Ponudbe na
upravo »Slov. Naroda«
pod »Hotel/5073«.

Likarice
za konfekcijsko podjetje,
večje tudi v likanju dam-
skega perila — se iščejo
za takoj. — Naslov: Be-
lihar i Velepič, Spodnja
Šiška, Kolodvorska ulica
št. 150. 5062

Samostojna gospa,
večja vseh pisarniških del
— išče za čimprej pri-
mernega mesta. — Po-
nudbe pod »Eksistencija
5011« na upravo »Sloven-
skega Naroda«.

Deklica,
16 let stara, močna, do-
bra računarka, precej iz-
urjena v šivanju — gre
kot učenka v trgovino z
mešanim blagom na de-
želo. — Ponudbe na upra-
vo »Slov. Naroda« pod
»Učenka/5065«.

Prefekti.
Dijaški dom v Ptuj
razpisuje dvoje mest pre-
fektov. — Kvalifikacija:
Srednješolska matura, po-
možnosti znanje franco-
ščine. — Prednost imajo
akademiki. Stanovanje in
popolna oskrba v zavo-
du, plača po dogovoru.
Nekolkovane prošnje s
curr. vitae vsaj do 15. av-
gusta na vodstvo dijaške-
ga doma v Ptuj. 5052

Javljamo, da **Eduard Lagus** nije član tt. Hermes,
Sarajevo, te nije ovlašten za nas poslove sklapati niti
novaca primiti.
Eduard Lagus morati će sudbeno da odgovara.
Sarajevo, dne 23. avgusta 1924.
5068 **HERMES**, agent i kom. radnja.

Posetite **od 15. — 25. avg.**
IV. VZORČNI VELESEJ
V LJUBLJANI
NAJUGODNEJŠA PRILIKA
za nakup vsakovrstne najboljše in najcenejše robe tu-
in inozemstva.
Velesejske legitimacije se prodajajo v denarnih zavodih
vseh mest in dajejo pravo
na 50 % znižano vožnjo
tudi na brzovlakih (razen S. O. E. in br. 3, 6).
PRIRODNE KRASOTE SLOVENIJE.
STANOVANJA PRESKRBLJENA.
Dnevne vstopnice se dobe pri blagajni za ceno Din 10—.

IVAN ZAKOTNIK LJUBLJANA
Dunajska cesta 46
Telefon 379 mestni tesarski mojster Telefon 379
Vsakovrstna tesarska dela, moderne lesene stavbe, ostreža za pa-
lače, hiše, vile, tovarne, cerkve in zvonike; stropi, razna tla,
stopnice, ledenice, paviljoni, verande, lesene ograje itd.
Gradba lesenih mostov, jezov in mlinov.
Parna žaga. Tovarna furnirja.

Učenca

poštenih staršev, z ljud-
skošolsko izobrazbo, po-
vsem zdravega in moč-
nega sprejme takoj in
pod ugodnimi pogoji —
večja trgovska trdka
špecerijske stroke v več-
jem mestu na Gorenj-
skem. — Naslov pove
uprava »Sl. Nar.« 5038

Lokali

Iščem lokal
v Ljubljani za trgovino
na drobno. Vzemem tudi
soba, ki je v pritličju na
prometni cesti v sredini
mesta. Plačam nagrado.
Predelam proti kontrak-
tu in najemini na lastne
stroške. — Ponudbe pod
»Lokal/5009« na upravo
»Slov. Naroda«.

Prodaj

Zapravičevček,
lahak, z dvema sedežema
— prodam. Cena po do-
govoru. — Ivan Lah, ko-
vač, Lesce. 5021

Osební avto,
šestdeseden, eleganten —
se jako ceno odda. —
Ogleda se pri: Stupica,
Ljubljana, Slomškova ul.
5054

Damsko kolo

v prav dobrem stanju —
naprodaj. — Naslov pove
uprava »Slovenskega
Naroda«. 5060

Pianino

(eleganten) in pristna
perzijska prepro-
ga — ceno naprodaj. —
Naslov pove uprava »Sl.
Naroda«. 5067

Stanovanja

Stanovanje
(soba in pritlikline) — se
oddaja proti predplačilu. —
Ponudbe pod »Stanova-
nje/5063«.

Meblovano sobo
išče za stalno soliden go-
spod. — Ponudbe pod
»Stalno/5072« na upravo
»Slov. Naroda«.

Meblovana soba,
po možnosti predsoha s
posebnim vzhodom — se
išče za bojšega gospoda.
— Naslov pove uprava
»Slov. Naroda«. 5053

Sobo

išče mirna gospodična, ki
je ves dan odsotna. —
Gre event. tudi kot so-
stanovalka. — Ponudbe
pod »Uradnica/5056« na
upravo »Slov. Naroda«.

Na stanovanje

z zajtrkom, event. s celo
hrano — v sredini mesta
— se sprejmeta takoj dva
gospoda. — Naslov pove
uprava »Sl. Nar.« 5058

Tri lepe sobe

v III. nadstropju (lift)
tako — in tri v I. nad-
stropju s 1. novembrom
— odda Pokojniški za-
vod v Ljubljani. 5061

Dve lepo

meblrovani sobi
s kopalnico pri fini ro-
bini, po možnosti s pre-
hrano — išče gospa za
takoj. — Ponudbe pod
»Centrum« na: Aloma
Company, Ljubljana. 5064

Nepremičnine

Prodaja se lepa nova
pritlikline
hiša z vrtom
in gospodarskim poslop-
jem v bližini mesta. Kup-
cu stanovanje takoj na
razpolago. — Naslov pove
uprava »Slovenskega
Naroda«. 5055

Proda se hiša

v mestu z lokalom ter
prostori za delavnico ali
za manjše tovarniško
podjetje. Tudi stanova-
nje kupcu na razpolago.
— Cenj. ponudbe pod
»Trgovska hiša/5006« na
upravo »Slov. Naroda«.

Razno

Bukova drva, seno
ponudite z navedbo cene
na: Družba »ILIRIJA«,
Ljubljana, Kralja Petra
trg 8. 5036

V Varšavo

odpotujem sredi avgusta
ter se vrnem nazaj sredi
septembra. — Sprejem
vsakovrstna komercialna
naročila. — Naslov pove
uprava »Sl. Nar.« 5071

Prostovoljna

javna dražba
raznega pohištva, kom-
pletne jedilne sobe, ku-
hinjske opreme itd. — se
vrši v petek dne 8. t.
m. ob 11. dopoldne.
Gledališka ulica 10, II.
nadstropje, desno. 5037

Zaloga klavirjev

in pianinov
najboljših tovarov Bö-
sendorfer, Czapka, Ehr-
bar, Höhl, Schweigho-
fer, Originál Stigl. itd.
Tudi na obroke! — Jeri-
ca Hubad, roj. Dolenc,
3774

Vsakovrstna

ročna dela
vzajem v komisijsko
razprodajo v moji fili-
jalki na Bledu. — Naro-
čila je poslati na »Ate-
lje ročnih del« — Nika
Zipser, Kranj. Telefon
št. 31. 3774

Izdelujem

sadne mljne,
prvovrstne, z lahkim po-
gonom, granitnimi valji
ter pocinjenim okovjem,
po ugodni ceni. — Inte-
resenti naj se obrnejo na
Rudolf Ravnikarja, klu-
čavničarja v Radečah pri
Zidanem mostu. 31/T

Inserirajte v „Slov. Narodu“!

Papir za dekoriranje
sejmskih prostorov
nudi v veliki izbiri trdka
M. Tičar, Ljubljana

Vsak posestnik sejmske legi-
timacije dobi na avstrijskih že-
leznicah

25 % znižano
vožnjo za

Graški velesejem

z lovsko in športno razstavo
(30. avgusta do 8. septembra)
in nazaj.

Sejmske legitimacije se dobijo pri poružnicah
Avst. prometnega biroja, pri Aloma Company v
Ljubljani in sejmskem uradu v Grazu.

Perutz fotografske plošče so najboljše!
Dobijo se v vsaki strokovni trgovini. Generalno zastopstvo za SHS
ISO WEISS, ZAGREB, PALMOTICEVA ULICA BROJ 66,
veletrgovina vsakovrstnih fotografskih potrebščin.

PAPIR
KUVERTE VIZITKE
PRIPOROČA
NARODNA KNJIGARNA
LJUBLJANA — PREŠERNOVA ULICA šte. 7